

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI A COMUNEI RÂȘCA

ÎN PERIOADA 2021-2027

CONSILIUL LOCAL COMUNA RÂȘCA

„Un sistem democratic este funcțional atunci când dezvoltarea socio-economic locală înregistrează reușite și în măsura în care se dezvoltă un spirit democratic în mentalitatea cetățenilor.”

Prezentare metodologică

Din punct de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane și se caracterizează prin: deficiențe structurale persistente (numărul mare al populației ocupate în agricultură, îmbătrânirea populației, un număr mare de exploatații de subzistență etc.); valoare adăugată scăzută a produselor agro-alimentare; randamentele și productivitatea muncii scăzute în special în agricultura de semisubzistență; spirit antreprenorial slab pentru dezvoltarea activităților economice, acces redus la credite; o piață a terenurilor nefuncțională; o modestă orientare către export; investiții insuficiente în cercetare și dezvoltare; accesul la servicii și infrastructură cu mult în urma zonelor urbane; creșterea continuă a disparităților regionale; o pondere ridicată a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială; o administrație publică inefficientă; o serie de riscuri pentru oameni.

Spațiul rural este expresia efortului îndelungat al omului pentru a opune în serviciul său componentele fizico-geografice ale spațiului, ale naturii. Este un spațiu pe care omul l-a modelat în funcție de nevoile sale, pe care l-a creat prin munca sa și l-a umplut cu creațiile sale de natură antropică, fiind deci o adevărată “capodoperă rustică” a omului.

Dezvoltarea este, în esență, o acțiune cu caracter strategic, care are ca scop creșterea durabilă a productivității individuale, comunitare și instituționale, ceea ce poate duce la asigurarea unor venituri mai mari pentru indivizi. Programele de dezvoltare au în vedere schimbarea condițiilor fundamentale, ceea ce necesită un timp îndelungat, iar problemele rurale sunt foarte complexe și nu pot fi rezolvate prin acțiuni pe termen scurt. Sunt necesare programe succesive, cu efecte durabile.

Realizarea acestui document strategic este rezultatul voinței comunității locale din RÂȘCA, care are la bază colaborarea dintre membrii comunității și reprezentanții administrației publice. Obiectivul acestei Strategii este de a susține eforturile viitoare de dezvoltare ale comunei, prin stabilirea unor direcții strategice care au la bază analiza a 4 factori importanți: **resurse, puncte slabe, oportunități și amenințări** cu care se confruntă localitatea.

Strategia de dezvoltare locală a Comunei RÂȘCA reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Astfel se va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiective superioare sau către premisele obiectivelor. Totodată prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economicosocial al comunei vor beneficia de acest ghid de prezentare al tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru că se dorea ca la final strategia de dezvoltare locală să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor comunei RÂȘCA. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea

strategiei de dezvoltare locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Acest material a fost conceput ca un instrument care să vină în ajutorul tuturor membrilor comunității locale, adresându-se deopotrivă administrației publice, mediului de afaceri, instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale, dar și cetățeanului simplu interesat de evoluția viitoare a comunității sale. Se prevede că acest instrument va fi deosebit de util în programarea viitoarelor investiții dar și în atragerea resurselor financiare (naționale și europene) pentru realizarea unor proiecte de anvergură pentru Comuna RÂȘCA.

Metodologia folosită în elaborarea Strategiei respectă următoarele principii:

- **validitate științifică** – procesul de elaborare a documentului trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice;
- **principiul coerenței** – acesta se referă la corelarea strategiei locale cu documentele de planificare de rang superior precum și cu documente locale;
- **principiul parteneriatului** – dezvoltarea unei relații de colaborare între administrație și membrii comunității locale, element deosebit de important atât în etapa de elaborare a strategiei cât și în cea de implementare;
- **implicarea comunității** - procesul trebuie să fie deschis tuturor celor interesați din comunitate;
- **transparentă și obiectivitate** - procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg;
- **coerență și continuitate** - construcția documentului de planificare nu înseamnă finalizarea procesului strategic; acest document trebuie să rămână deschis ideilor și completărilor viitoare (adaptarea periodică a documentului în funcție de modificările care se produc la nivelul comunității).

Viziunea de dezvoltare a Comunei RÂȘCA trebuie să înglobeze materializarea în timp a unor politici benefice comunității locale și cetățenilor comunei, ca viitori cetățeni europeni. În aceste condiții, RÂȘCA trebuie să se dezvolte ca o comună europeană, cu standarde de calitate aferente fiecărui domeniu cheie - infrastructura, industrie, agricultura, servicii publice și comerciale, resurse umane, asistența socială, educație, sănătate, siguranța cetățeanului etc, dar și să se integreze și să mobilizeze activ la nivel regional potențialul existent. Valorificarea acestuia în paralel cu inițierea, susținerea și materializarea unor demersuri acționale și investiționale se poate realiza prin atragerea de surse publice și private. Astfel, se propune ca localitatea RÂȘCA să se impună ca un actor local.

Orice comunitate deține caracteristici specifice care o diferențiază de alte comunități similare. Procesul de Planificare Strategică trebuie structurat în funcție de aceste caracteristici. Întrebările cele mai importante sunt: ***ce diferențiază Comuna Râșca este o comună în județul Suceava, Moldova, România, formată din satele Buda, Dumbrăveni, Jahalia, Râșca (reședința) și Slătioara. Se pare ca numele de Râșca reprezintă «românizarea» slavonescului „РѢЧКА”, care înseamna „pârâu” (1), astfel mănăstirea și apoi localitatea împrumutând toponimul râului (pârâului) care curge în apropiere, și al moșiei pe care au fost așezate.***

Până la reforma administrativă din 1950 a făcut parte din județul Baia.[4]

Studiul fizionomiei comunei RÂȘCA constă în analiza aspectului exterior dar și a texturii și structurii rețelei de căi de comunicații și a densității locuințelor, a construcțiilor în general, sub influența factorilor fizico-geografici și economico-sociali. Astfel, topografia reliefului incluzând izolarea sau legătura cu așezările vecine, dar și tradițiile au o influență hotărâtoare asupra aspectului general al comunei.

Sistemul așezărilor rurale determină structura teritorială a producției materiale și oferă premise pentru dezvoltarea ulterioară a producției, respectiv zone de amplasare a unităților economice, resurse de muncă și infrastructură socială. Forma exterioară este datorată suprafeței topografice pe care s-au dezvoltat, precum și condițiilor istorice.

Majoritatea populației este implicată direct sau indirect în agricultură. Aceștia din urmă produc necesarul agricol pentru consumul propriu în gospodării, nefiind salariați ai unei asociații agricole sau ai unei ferme de exploatare agricolă.

Funcția comercială este de asemenea prezentă în toate localitățile și, prin aceasta se asigură necesarul de produse locuitorilor, prin intermediul magazinelor universale, în majoritate alimentare.

Funcția sanitară a localităților este foarte importantă. Infrastructura de sănătate umană cuprinde 2 cabinete medicale individuale (deservite de 2 medici și 2 asistente medicale), 1 cabinet stomatologic (în care își desfășoară activitatea 1 medic) și 2 farmacii umane (cu personal format 2 farmaciști și 2 asistenți de farmacie).

Funcția culturală este determinată de desfășurarea activităților de învățământ, culturale și de recreere intelectuală. Structura unităților de învățământ școlar în comuna Râșca este formată din Școala Generală Nr.1 Râșca, Școala Nr.2 Râșca (Buda), Școala Nr.3 Râșca (Satu Nou), Școala Buda, Școala Slătioara, Grădinița cu program normal Nr 1. Râșca, Grădinița cu program normal Nr 2. Râșca (Buda), Grădinița cu program normal Nr 3. Râșca (Satu Nou), Grădinița cu program normal Buda, Grădinița cu program normal Slătioara. De asemenea, comuna dispune de un cămin cultural și de zece lăcașuri de cult . La nivelul comunei funcționează și își desfășoară activitatea Biblioteca Comunală Râșca (cu sediul în Căminul Cultural) și Biblioteca Școlară (cu sediul la Școala Nr.1 Râșca).

Funcția administrativă a comunei este deținută de satul RÂȘCA. Tot aici se află și sediul Poliției. În concluzie comuna RÂȘCA oferă oportunități foarte bune pentru dezvoltarea de activități economice în comerț, construcții sau agricultură. Este nevoie de personal calificat în toate domeniile. Numai așa putem ridica productivitatea la calitate cerută de piața unică europeană.

Trebuie să investim în viitor, în generația de mâine și să exploatăm avantajele competitive pe care le avem: poziționarea geografică și asocierea intercomunitară pentru dezvoltare locală, terenuri extravilane și intravilane.

Un instrument principal al dezvoltării durabile și coerente a comunei este Planul de Urbanism General care este refăcut și actualizat, astfel încât dezvoltarea pe care o vizăm să nu afecteze mediul, să nu producă dezechilibre sociale sau să afecteze arhitectura tradițională a comunei.

Strategia ne ajută să construim viitorul. Un viitor mai bun pentru noi și copiii nostri. Un viitor în care fiecare locuitor își va găsi locul unde se poate dezvolta și performa pe piața muncii, își va găsi locuința dorită, va beneficia de servicii sociale de calitate și va găsi plăcerea spațiilor publice pentru recreere și refacere.

De abilitatea și determinarea noastră în procesul de punere în practică a acestui document depinde atingerea obiectivului final: o comună ospitalieră mai curată și mai sigură.

În urma analizelor și dezbaterilor organizate a fost creionată o viziune de dezvoltare a comunei pornind de la următoarele elemente: importanța regională a comunei, afirmarea comunei ca centru de inovație și oportunități, importanța construcției unei comunități primitoare, a unui mediu local plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori (creșterea calității vieții), afirmarea comunei RÂȘCA ca și comunitate financiar-economică, necesitatea structurării unei administrații locale eficiente, eficace, transparente și responsabile la nevoile comunității, importanța activismului la nivelul cetățenilor, ca factor de stimulare a dezvoltării comunitare și, în fine, dezvoltarea unui mediu de afaceri bazat pe antreprenoriat, dinamism și implicare în viața comunității.

Viziunea propusă pentru comună este: Comuna RÂȘCA va fi un centru al inovației și oportunităților, un loc plăcut în care să trăiești, să muncești și să studiezi; o comună cu autorități locale responsabile și deschise, cu cetățeni activi și o comunitate de afaceri dinamică și implicată. Această viziune a rezultat în urma unor întâlniri organizate și facilitate de Primăria comunei RÂȘCA cu reprezentanți ai ONG-urilor și ai unor instituții de stat și private din comuna noastră.

Etapele metodologice principale ale Procesului de Planificare Strategică sunt următoarele:

1. Realizarea analizei preliminare.

Planificarea strategică presupune o analiză preliminară a caracteristicilor comunității vizate. Această analiză cuprinde elemente diverse:

- elemente de istorie a comunității;
- analiza de mediu (fișa de localitate, elemente socio-economice, elemente de infrastructură, etc);
- analiza cadrului strategic la nivel național, regional și județean. Principala misiune a analizei preliminare se referă la structurarea mediului în care se plasează comunitatea și la identificarea capacităților reale deținute de aceasta.

2. Stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității.

Pasul al doilea se referă la stabilirea unei viziuni asupra dezvoltării strategice a comunei RÂȘCA. Această viziune trebuie să țină seama de elementele principale ale analizei preliminare.

3. Analiza sectorială a domeniilor strategice principale.

Această analiză se realizează pe domenii. În cadrul fiecărui domeniu au fost elaborate sinteze de lucru pe baza cărora au fost organizate dezbateri publice.

Domenii strategice principale:

- dezvoltare și competitivitate economică;
- dezvoltare rurală și infrastructură (urbanism, transport, mediu etc);
- dezvoltarea resurselor umane (educație, pregătire continuă, relația cu unitățile de învățământ, etc);
- dezvoltare comunitară (cultură, tineret, sport, ong-uri, social, sănătate).

Metodologia presupune următoarele elemente principale:

- analiza SWOT (puncte slabe, puncte tari, oportunități, amenințări);
- identificarea problemelor strategice pe baza analizei SWOT;
- elaborarea de strategii sectoriale care să răspundă problemelor strategice identificate;
- modalități de evaluare a rezultatelor pe termen mediu și lung.

Toate sintezele de lucru au fost supuse dezbaterii publice, la care au fost invitate să ia parte toate părțile interesate. Sintezele au fost modificate pe baza acestor dezbateri publice, pentru că ele trebuie să reflecte realitatea și să reprezinte dorințele și interesele comunității.

4. Articularea documentului strategic.

Acest document strategic principal a fost elaborat în urma definirii strategiilor sectoriale bazate pe sintezele de lucru și dezbaterile publice. Acesta este necesar să fie analizat de Consiliul Local, de partidele politice și de societatea civilă din RÂȘCA forma lui finală putând fi asumată ca document de planificare strategică pentru comunitate.

Principii de bază în elaborarea proiectului de planificare strategică a comunei

RÂȘCA:

- validitate științifică (procesul trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice);
- implicarea comunității (procesul trebuie să fie deschis tuturor celor interesați din comunitate);
- transparență și obiectivitate (procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg);
- coerență și continuitate (construcția documentului de planificare nu înseamnă finalizarea procesului strategic; acest document trebuie să rămână deschis ideilor și completărilor viitoare).

Strategia de Dezvoltare Locală va fi instrumentul de lucru al administrației publice locale care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către **obiectivele superioare** sau către **premisele obiectivelor**, fără ca pe parcurs să existe abateri datorate urgențelor sau avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente.

CAPITOLUL 1. Context de dezvoltare

1.1 Contextul european

Arhitectura programelor operaționale, prin intermediul cărora va fi administrat bugetul alocat României în perioada 2021-2027 va fi semnificativ modificată față de actualul sistem.

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE. Se preconizează cinci priorități investiționale:

1. O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
2. O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
3. O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale
4. O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
5. O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020

OP 1 O Europă mai inteligentă

OP 1. CERCETARE ȘI INOVARE

Obiectiv Specific
Dezvoltarea capacităților de **cercetare și inovare** și adoptarea tehnologiilor avansate

1. Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiu de Cercetare European (European Research Area)
2. Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)
3. Sprijinirea creării de noi companii, creșterea ratei de supraviețuire a întreprinderilor inovative
4. Consolidarea CDI în domeniul sănătății

1.1 Integrarea organizațiilor CDI românești în programe de colaborare transfrontaliere și internaționale (Sinergii Horizon Europe, COSME, Interreg etc.) – *intervenții naționale/regionale*

1.2 Dezvoltarea și utilizarea infrastructurii de CDI – *intervenții naționale/regionale*

2.1 Consolidarea capacității CDI a IMM-urilor și promovarea colaborării între organizațiile CDI și mediul de afaceri – *intervenții naționale/regionale*

2.2 Susținerea proceselor de transfer tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a IMM-urilor – *intervenții naționale*

3.1 Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial care favorizează apariția și maturizarea start-up/spin-off inovative – *intervenții regionale*

3.2 Dezvoltarea serviciilor aferente infrastructurilor de sprijin a afacerilor (incubatoare, acceleratoare etc.) – *intervenții regionale*

4.1 Dezvoltarea capacității de cercetare/inovare și adoptarea sistemelor SMART în sănătate – *intervenții naționale*

OP 1. DIGITALIZARE

Obiectiv Specific
Fructificarea avantajelor **digitalizării**, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

5. Creșterea gradului de digitalizare a societății românești
6. Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport
7. Soluții IT și digitizare în sănătate

5.1 Implementarea măsurilor pentru dezvoltarea serviciilor de e-guvernare (evenimente de viață) – *intervenții naționale*

5.2 Digitalizare în administrația publică și competențe digitale avansate – *intervenții naționale*

5.3 Digitizarea serviciilor publice la nivel local – *intervenții regionale*

6.1 Dezvoltarea de instrumente de digitizare pentru îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport – *intervenții naționale*

6.2 Finanțarea instrumentelor de digitizare, inclusiv implementare sisteme ERTMS/ ETCS, RIS/VTMIS pentru toate modurile de transport – *intervenții naționale*

7.1 Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS) – *intervenții naționale*

7.2 Observatorul național pentru date în sănătate – (Construcție, achiziție echipamente/dezvoltarea de sisteme informatice) – *intervenții naționale*

7.3 Soluții digitale în infrastructură din sănătate (digitizare internă și externă a instituțiilor medicale) – *intervenții naționale*

7.4 Uniformizarea fluxurilor informaționale (up-grade soft, dezvoltarea sistemelor informatice/achiziție echipamente – *intervenții naționale*

OP 1. COMPETITIVITATE

Obiectiv Specific
Impulsionarea
creșterii și
competitivității
IMM-urilor

8. Facilitarea accesului la finanțare pt IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat

8.1 Instrumente financiare pentru IMM –*intervenții naționale*

9.1 Facilitarea investițiilor în noi tehnologii – *intervenții regionale*

9.2 Sprijin pentru internaționalizare – *intervenții regionale*

9.3 Susținerea adoptării tehnologiilor IT&C de către IMM – *intervenții regionale*

9.4 Sprijinirea clusterelor în vederea integrării acestora în lanțuri de valoare europene – *intervenții regionale*

9.5 Susținerii implementării mecanismelor economiei circulare în cadrul întreprinderilor românești – *intervenții regionale*

9. Consolidarea competitivității economiei românești

OP 1. Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Obiectiv Specific
Dezvoltarea
competențelor
pentru
specializare
inteligentă,
tranziție
industrială și
antreprenoriat

10. Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere

10.1 Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, inclusiv stagii de practică, Formare pentru implementarea standardului: sistem de Management a Inovării în companii – *intervenții regionale*

11. Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială

11.1 Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă – *intervenții naționale /regionale*

OP 2 O Europă mai verde

OP 2 - Energie

Obiectiv Specific

Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice

Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică

Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive

Măsuri de sprijin pentru ESCOs

Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată

Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților

OP 2 - Energie

Obiectiv Specific
Promovarea energiei din surse regenerabile

Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor

Măsuri de creștere a adecvantei rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă

Obiectiv Specific
Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice

Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie

Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OP1)

Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

OP 2. Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiectiv Specific
Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

Managementul inundațiilor

Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.

Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.

Obiectiv Specific
Promovarea gestionării sustenabile a apei

Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali.

Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare

Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratate a apei potabile.

OP2. Economia circulară

Obiectiv specific
Promovarea tranziției către o economie circulară

Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri.

Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.

Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.

OP 2. Biodiversitate

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice

Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi

Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

OP 2. Aer

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.

Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului :

- *măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;*
- *finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.*

OP 2. Mobilitate urbana

Obiectiv specific
Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.

Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă

OP 2. Situri contaminate

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor

Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

OP 3 O Europă mai conectată

OP 3. CONECTIVITATE

Obiectivul Specific
Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală

Dezvoltarea rețelilor TEN-T centrală și globală de transport rutier

Dezvoltarea rețelilor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată

Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă

Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea

Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T central și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere

Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente

Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a impilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.

Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor

OP 3. CONECTIVITATE

Obiectivul Specific
Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Dezvoltarea rețelilor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport

Dezvoltarea rețelilor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport

OP 3. BROADBAND

Obiectivul Specific
Îmbunătățirea conectivității digitale

Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)

OP 4 O Europă mai socială

OP 4. OCUPARE

OS (i) Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, someri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale

(i)1. Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistența socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare

(i)2. Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor

(i) 3. Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs)

(i) 4. Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite

(i)5. Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale

(i) 6. Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate

OP 4. OCUPARE

OS (ii) Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plăsării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă.

OS (iii) Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată,

OS (iii) Bis Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

(ii) 1. Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii

(iii) 1. Crearea de oportunități pentru integrarea femeilor pe piața muncii

(iiibis) 1. Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)

OP 4. EDUCAȚIE

OS (iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

(iv) 0. Adaptarea programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale

(iv)1. Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile)

(iv)2. Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere

(iv)3. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ

OP 4. EDUCAȚIE

OS (v) Promovarea **accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii**, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar

(v).1. Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.

(v).2. Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă

(v).3. Proiectarea și furnizarea unor servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii

(v).4. Creșterea accesului la educație (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru persoanele cu dizabilități

OP 4. EDUCAȚIE

OS (vi) Promovarea **învățării pe tot parcursul vieții**, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale

(vi) 1 Creșterea participării la formare profesională continuă (sistem de educație)

(vi) 2. Sprijinirea tranzițiilor în educație și pe piața muncii, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.

(vi) 3. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii

OP 4. INCLUZIUNE SOCIALA

OS (viii) Promovarea **integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate**, cum ar fi romii

(viii)1. Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor **măsuri integrate**

(viii)2. **Îmbunătățirea condițiilor de locuit**, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice

(viii)3 Integrarea socio-economică a **migranților**

OP 4. INCLUZIUNE SOCIALA

OS(ix) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

(ix)1. Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal

(ix) 2. Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost

(ix)3. Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale

(ix)4. Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist

OP 4. SANATATE

OS(ix) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

(ix) 1. Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ Constructia spitalelor județene si spitale prioritare naționale si dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire si perfectionare resursa umana

(ix) 2. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile

(ix) 3. Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare

(ix) 4. Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității/ Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate

(ix) 5. Dezvoltarea si imbunatatirea sistemului de pregatire pentru personalul cu atributii in domeniul asistentei medicale de urgenta . Acordarea de prim ajutor calificat si asistenta medicala de urgenta

(ix) 6. Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă

(ix) 7. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control

OP 4. INCLUZIUNE SOCIALA

(x). Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor

(x)1. Îmbunătățirea accesului tuturor copiilor la servicii de calitate

(x) 2. Integrarea socială a unor grupuri specifice aflate în risc de excluziune

(x)3. Incurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active

(x)4. Sprijinirea dezinstitutionalizare

OP 4. INCLUZIUNE SOCIALA

(xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.

(xi)1. Abordarea deprivării materiale

OP 5 O Europă mai aproape de cetățenii săi

OP 5. Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană

Obiectiv specific
Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național

Investiții în infrastructura din domeniul cultural

Investiții în patrimoniul cultural

Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice

OP 5 - Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific
Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale

Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare

Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și

integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea

Principalele caracteristici ale noului cadru pentru Politica de Coeziune 2021-2027:

Concentrare tematică

- 35% din FEDR pentru OP1 (O Europă mai inteligentă)
- 30% din FEDR pentru OP2 (O Europă mai verde)
- FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
- FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
- Min. 6% din FEDR, pentru dezvoltare urbană
- 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate
- 25% din FSE+ pentru incluziune socială
- 10% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă

Aspecte financiare (CFM)

- Forma principală de finanțare - granturile
- Cofinanțarea la nivel național: 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și pentru Fondul de Coeziune; 40% pentru regiunile mai dezvoltate.
- Prefinanțare anuală - 0,5% din valoarea totală a sprijinului din partea fondurilor
- TVA nu este eligibilă pentru o contribuție din partea fondurilor, cu excepția operațiunilor al căror cost total este mai mic de 5000000 euro.
- Dezangajarea - regula „N+2”.

Conform unor documente publicate recent de Ministerul Fondurilor Europene (MFE), următoarea perioadă financiară aduce schimbări importante atât în structura instituțională, cât și în cea strategică.

În cadrul politicii de coeziune Ministerul propune 9 tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării (pe model polonez):

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)
4. Programul Național de Sănătate (multifond) (PNS)
5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)

6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

7. Programul Operațional de Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond)
(PODTI)

8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)

9. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

Actualul Program Operațional Infrastructură Mare (care are cea mai mare alocare financiară în 2014-2020) se va întoarce la structura din 2007 – 2013, intervențiile din domeniul Mediului urmând a fi preluate de Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, iar cele din domeniul Transportului urmând a trece sub o Autoritate de Management din cadrul Ministerului de Transport. Se vor crea oportunități separate pentru ITI Delta Dunării și ITI Valea Jiului.

În premieră, Fondul Social European nu va mai finanța un Program dedicat creșterii capacității administrative, această intervenție regăsindu-se conform ministerului printre direcțiile viitorului Program Operațional Capital Uman.

Va fi creat un Program Național de Sănătate care ar urma să finanțeze infrastructura pentru 3 spitale regionale (faza 2), construcția și dotarea Institutului National de Hematologie, construcție și dotare pentru un Laborator de Referință National, precum și alte intervenții în domeniul medical.

MADR va gestiona în continuare finanțările prin intermediul Politicii Agricole Comune și prin cea a Pescuitului. MAI va gestiona fondurile aferente domeniului afaceri interne (Fondul azil, migrație și integrare, Fondul securitate internă, Instrumentul pentru managementul frontierei și vize).

Conform propunerii făcute publice de autorități, companiile vor putea accesa în următoarea perioadă financiară granturi/instrumente financiare prin intermediul mai multor programe:

Programele operaționale regionale se vor axa pe „smart specialization”, transferul tehnologic, inovarea, sprijinirea IMM și digitalizare. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare va pune la dispoziție instrumente financiare. Prin Programul Operațional Dezvoltare Teritorială Integrată se vor finanța intervenții în domeniul turismului, culturii și patrimoniului cultural.

Capitolul 2. Analiza socio-economică a Comunei Râșca

2.1. Scurt istoric

Pentru prima dată, numele localității Râșca, este menționat în sec. al XIV-lea, pe timpul domnitorului Bogdan I, care a construit o mănăstire de piatră lângă actuala mănăstire, arsă de tătari în anul 1510. Bogdănești, acesta este primul nume al mănăstirii, care mai târziu s-a numit Râșca - denumirea provine de la moșia Bogdănești a domnitorului Bogdan I, întemeietorul Moldovei ca stat feudal. Nu se cunoaște dacă acest sfânt lacaș a fost mănăstire sau schit.

Istoria acestei mănăstiri s-ar scrie urmărindu-se începutul istoriei statului feudal Moldova. Pe la 1343, Voievodul Bogdan I, venind în pribegie din Cuhea Maramureșului, s-a stabilit, în târgul Baia cumpărând satele și moșiile din această zonă. Perioada lui de domnie între 1343 și 1356, voievodul Moldovei și sotia sa, Doamna Maria, a ctitorit mănăstirea Bogdănești, probabil în anul 1343, pe malul stâng al râului Râșca, în apropierea pârâului Bogdănești, pe o terasă mai înaltă a moșiei cu același nume. Mănăstirea Bogdănești ținea de târgul Baia, unul din cele mai vechi târguri ale Moldovei, datând din sec. al XII-lea, târg ce se află la răscrucea a trei drumuri comerciale importante. Așadar, cei mai numeroși închinători erau negustorii care făceau danii și chiar cereau să fie înmormantați aici. Mănăstirea Bogdănești a avut parte de o perioadă de înflorire până la jumătatea sec. al XV-lea, când începe o perioadă de declin datorată tulburărilor, războaielor și jafurilor repetate la care a fost supusă.

Tot în această perioadă, moșiile încep să fie înstrăinate, cele mai multe dintre ele fiind cumpărate de boierul răzeș Petru Oarta. În vara anului 1510, tătarii hanului Beit-Gherel, au pustiit și ars printre altele și Mănăstirea Bogdănești, multe bunuri ale mănăstirii, fiind furate. Unii călugări, au fost "spilciuiti" (torturați), iar alții au reușit să fugă în păduri, ascunzându-se în Râpa Dracului, numită și Doda. Călugării care au scăpat, l-au rugat pe Bogdan III și pe Doamna Ruxandra, să-i ajute să refacă lăcașul lor obstesc. Voievodul, a acceptat reîntemeierea obștii, condiționând ca monahii să reîntemeieze așezământul monahal mai înspre munți, pe locul actual al Mănăstirii Râșca. Se pare că pe locul fostului așezământ, s-a reconstruit un nou schit, ce a dăinuit cam cincizeci de ani (între 1528-1574), la anul 1620, nemailocuind nici un călugăr, iar locul fiind complet pustiit.

Astfel, la anul 1512, s-a început construirea bisericii "Sf. Ier. Nicolae", cu porunca și cheltuiala lui Bogdan Vodă, fiul lui Ștefan cel Mare și Sfânt și fratele de pe tată al lui Petru Rareș, cu blagoslovenia mitropolitului Teoctist al II-lea. Această nouă mănăstire, este cunoscută tot cu numele de "Bogdănești". În anul 1528, izvoarele istorice consemnează o invazie a turcilor în Moldova, sub comanda sultanului Suliman. Domnul Moldovei, Petru Rareș (1527-1538, 1540-1546), fuge în Ardeal, la Ciceu (cetate moldovenească), împreună cu familia. După ce vremurile s-au mai potolit,

adică pe la anul 1540, la îndemnul episcopului Macarie al Romanului, domnitorul Petru Rareș, ca un act de mulțumire că a scăpat nevătămat din prigoana turcă, a ridicat o nouă mănăstire pe locul celei zidite de Bogdan al III-lea. Data începerii construcției este anul 1542 și a fost terminată în anul 1552. De la întemeierea sa de către Bogdan I și până în prima jumătate a sec.al XVI-lea, mănăstirea în cauză a purtat numele de Bogdănești, de la ctitorul ei. În intervalul 1542-1560, ea a fost numită când Bogdănești, când Râșca. Începând însă cu anul 1560, toate documentele de referință numesc această mănăstire Râșca, precum arată și textul pisaniei originale. Se pare că numele de “Râșca” reprezintă romanizarea slavonescului (recica), care înseamna “pârâu”, astfel, mănăstirea împrumutând toponimul râului care curge în apropierea ei și al moșiei pe care este așezată.

Localitatea Râșca apare odată cu Mănăstirea Râșca - la început, oamenii ce deserveau mănăstirea erau călugării, robii mănăstirești și ȝiganii, care pe măsura înmulțirii lor, a extinderii domeniului mănăstiresc și a defrișărilor, părăsesc incinta mănăstirii, formând satul Râșca. Acesta s-a dezvoltat treptat, iar numărul locuitorilor a crescut și datorită venirii unor transilvăneni (în anul 1699) și bucovineni (în anul 1774), când provinciile lor de proveniență au fost ocupate de habsburgi. În anul 1835, în Râșca existau 100 de curți, iar la cartografia din anul 1893, erau 1165 locuitori și apăreau noi sate; Slătioara cu 498 locuitori și Jahalia cu 191 locuitori. La recensământul din 1912, satul Râșca avea 1525 locuitori, Slătioara 360, Jahalia 234 și apare satul Buda cu 381 locuitori. Creșterea numărului de locuitori s-a datorat și dezvoltării exploatării pădurii și apariției fabricilor de cherestea.

2.2. Situația economică, socială și administrativă

Activitățile economice de bază sunt cultivarea plantelor, creșterea animalelor, exploatarea, prelucrarea și comercializarea lemnului și comerțul produselor alimentare și nealimentare.

2.1.1. AGRICULTURA

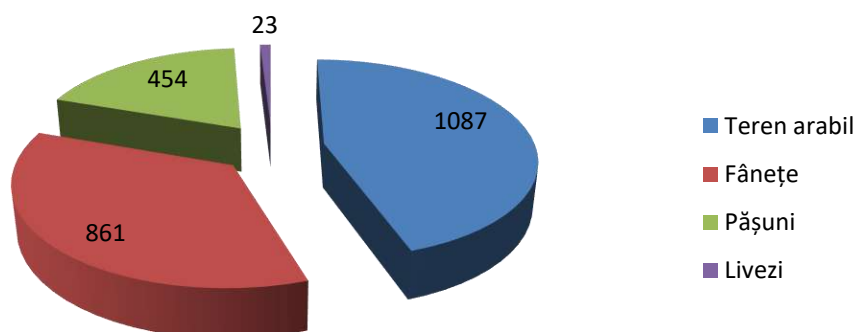
Suprafața agricolă utilizată conține următoarele tipuri de culturi: cartoful este pe primul loc, alături de porumb, lucernă, trifoi, sfecla furajeră, fasole, grâu, ovăz, orzoaică, floarea soarelui, plantele de grădină: ceapă, usturoi, mărar, pătrunjel, țelină, roșii, ardei, castraveți, vinete, busuioc, mentă, etc.

Suprafața agricolă utilizată, pe categorii de folosință, în anul 2020

Categorie de folosință	Suprafață (ha)
Teren arabil	1.087
Fânețe	861
Pășuni	454
Livezi	23

Sursa: Primăria comunei Râșca

Structura suprafeței agricole utilizată, pe categorii de folosință, în anul 2020

Suprafața de teren arabil utilizat (hectare), pe clase de mărime a terenului arabil, în anul 2010

Clase de mărime a terenului arabil (hectare)									TOTAL
Sub 0,1	0,1-0,3	0,3-0,5	0,5-1	1-2	2-5	5-10	10-20	Peste 20	
5,60	68,06	81,44	192,16	171,99	89,99	13,49	14,47	-	637,20

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Suprafața totală a exploatațiilor (hectare), pe clase de mărime a suprafeței totale, în anul 2010

Clase de mărime a suprafeței totale (hectare)									TOTAL
Sub 0,1	0,1-0,3	0,3-0,5	0,5-1	1-2	2-5	5-10	10-20	Peste 20	
1,14	40,02	73,94	250,03	524,96	615,95	96,63	19,61	788,03	2.410,31

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Exploatații agricole (număr) care au utilizat mașini și echipamente agricole, după tipul de mașini și echipamente agricole utilizate, în anul 2010

Denumire utilaj	Număr
Tractoare	1,081
Motocultoare	262
Pluguri pentru tractoare	591
Cultivatoare mecanice	292
Combinatoare	58
Grape mecanice	365
Semănători cu tracțiune mecanică	109
Mașini pentru împrăștiat îngrășăminte	10

Mașini pentru erbicidat și executat tratamente	9
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale, culturi oleaginoase, seminceri	20
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje, sfeclă de zahăr, cartofi	17
Motocosoare	583
Alte mașini și echipamente agricole	41

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Persoane (număr total) care au lucrat în agricultură, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în anul 2010

Exploatații agricole fără personalitate juridică			Exploatații agricole cu personalitate juridică				TOTAL
Exploatații agricole individuale	Persoane fizice autorizate/ întreprinderi individuale, întreprinderi familiale	TOTAL	Societăți/ asociații agricole	Consilii locale/ primării	Alte tipuri	TOTAL	
3.076	3	3.079	2	1	43	46	3.125

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

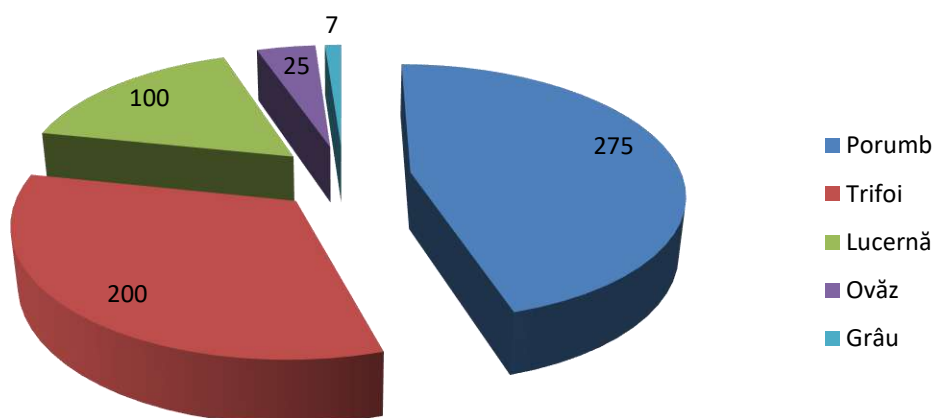
a) Cultivarea plantelor

În anul 2020, au fost cultivate următoarele suprafețe:

Culturi	Suprafață (ha)
Porumb	275
Trifoi	200
Lucernă	100
Ovăz	25
Grâu	7
Total	552

Sursa: Primăria comunei Râșca

Structura culturilor în anul 2014

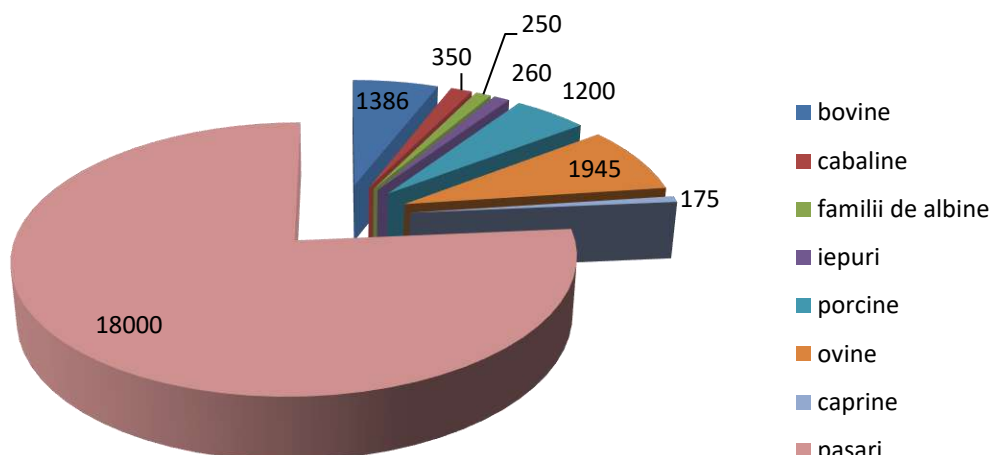
b) Creșterea animalelor

Una din ocupațiile de bază ale locuitorilor este creșterea animalelor. Efectivul de animale înregistrat în comuna Râșca, în anul 2020 este următorul:

Animale	Număr capete anul 2020
Bovine	1.386
Ovine	1.945
Caprine	175
Porcine	1.200
Cabaline	350
Păsări	18.000
Familii de albine	250
Iepuri	260

Sursa: Primăria comunei Râșca

Structura efectivelor de animale (capete), în anul 2010

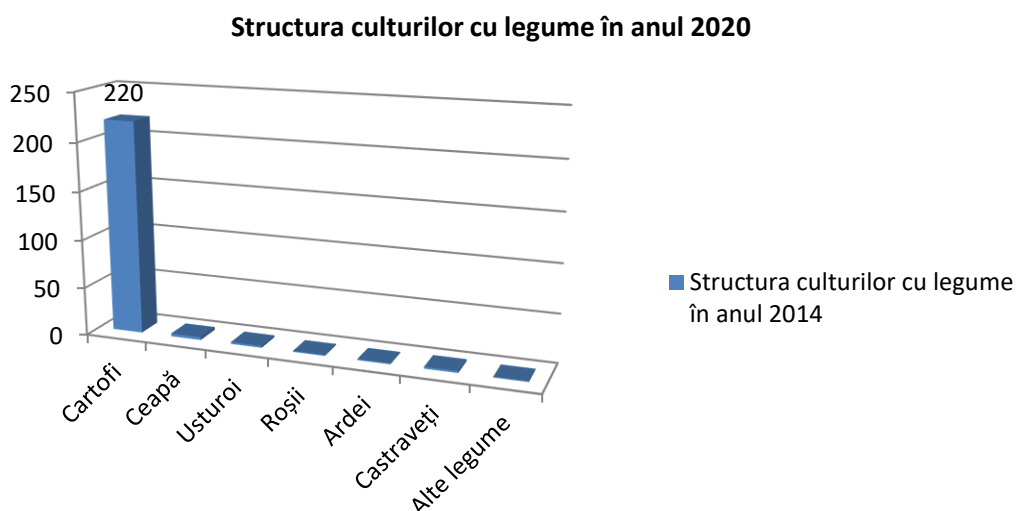
c) Legumicultura

Principalele legume cultivate în anul 2020: cartofi, ceapă, usturoi, roșii, ardei, castraveți. Alte legume, cultivate pe suprafețe mai mici: vinete, țelină, mărar, pătrunjel, morcov, varză.

Suprafețele cultivate cu legume în anul 2020

Legume	Suprafață (ha)
Cartofi	220
Ceapă	3
Usturoi	2
Roșii	1
Ardei	1
Castraveți	2
Alte legume (vinete, țelină, mărar, pătrunjel, morcov, varză)	1
Total	230

Sursa: Primăria comunei Râșca

d) Viticultura

În anul 2020, suprafața ocupată cu viță de vie este de 2 ha.

e) Pomicultura

Sectorul pomicol cuprinde 23 ha de livezi, formate din meri, peri, cireși, vișini, pruni, nuci. În ultima perioada, s-a încercat cultivarea pe suprafețe mici a plantelor de goji, coacăze și zmeură.

f) Piscicultura

Pe teritoriul comunei Râșca, bălțile și iazurile ocupă 38 ha din suprafața totală. Dintre speciile de pești întâlnite în aceste iazuri și bălți enumerăm: păstrăvul, carasul, fitofag, somnul.

Pe raza comunei Râșca funcționează un centru de pescuit.

g) Silvicultura

Silvicultura reprezintă ramura de bază a economiei comunei Râșca. Pe teritoriul comunei există 17.986 ha de pădure, aflată în patrimoniul Ocolului Silvic Râșca și care are în compoziție: molid (21%), brad (28%), fag (41%), diverse specii tari (9%), diverse specii moi (1%). Ocolul Silvic Râșca are 3 districte silvice și 21 cantoane silvice; suprafața accesibilă a pădurii este de 78 km.

Pe raza comunei Râșca sunt 2 centre de vânătoare; exploatațile silvice ocupă 20 ha.

Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, din care:

- ❖ în proprietatea statului= 17.496 ha
- ❖ în proprietate privată= 490 ha

2.1.2. MEDIUL DE AFACERI

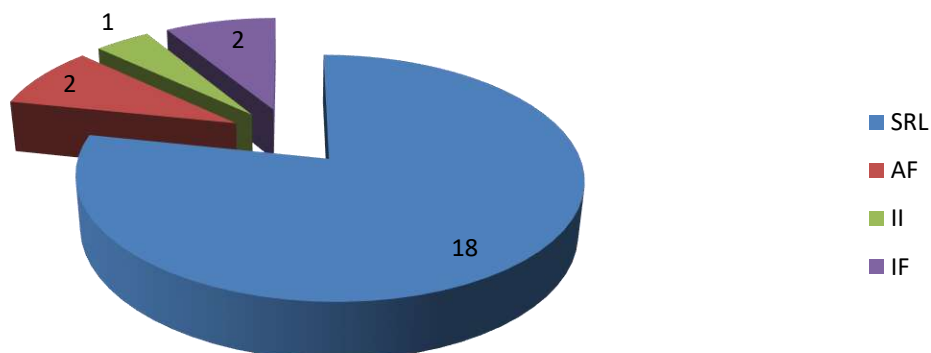
Structura agenților economici din comuna Râșca este următoarea:

SRL	AF	I.I.	I.F.

18	2	1	2
----	---	---	---

Sursa: Primăria comunei Râșca

Structura agenților economici în anul 2013

După domeniul de activitate, agenții economici se împart astfel:

Secțiune CAEN	cod	Domeniu activitate	Număr firme
A		Agricultură, silvicultură și pescuit	4
C		Industria prelucrătoare	4
F		Construcții	1
G		Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	6
H		Transport și depozitare	1
I		Hoteluri și restaurante	1
J		Informații și comunicații	1

Sursa: Primăria comunei Râșca

La nivelul anului 2013, în comuna Râșca își desfășurau activitatea următoarele persoane juridice:

Nr crt	Denumire persoană juridică	Forma juridică	Cod CAEN	Descriere domeniu de activitate	Număr angajați, la nivelul anului 2013
1	GIULIA FOREST	SRL	0220	Exploatare forestieră	3
2	PANILEMN DAN	SRL	0220	Exploatare forestieră	8

3	DIDAN TRANS	SRL	4939	Alte transporturi terestre de călători	18
4	POPAS RISCA	SRL	5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor	7
5	LORENMAR	SRL	1623	Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie pentru construcții	20
6	TELEMEDIA	SRL	6110	Activitatea de telecomunicații prin rețele cu cablu	11
7	OANEA GH. DANIELA	A.F.	-	-	2
8	MIAX SERV	SRL	0220	Exploatare forestieră	4
9	HAIDUCUL COM	SRL	4752	Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și a celor pentru vopsit, în magazine specializate	63
10	LUPU VAD	SRL	4711	Comerț cu amănuntul în magazine specializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	10
11	LUCTODOR	SRL	4730	Comerț cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule în magazine specializate	2
12	POPOVICI S. MIHAI	I.I.	-	-	1
13	CIUGOLEA D. ILEANA	I.F.	-	-	2
14	CHIPAROSUL	SRL	1610	Tăierea și rinduirea lemnului	10
15	MAGAZIN UNIVERSAL	SRL	0210	Silvicultura și alte activități forestiere	4
16	FORESTRANS	SRL	1610	Tăierea și rinduirea lemnului	6
17	MUSETELUL PLUS	SRL	4773	Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice în magazine specializate	4
18	MONTAN FARM	SRL	4773	Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice în magazine specializate	3
19	ACSINTE V. COSTICA	I.F.	-	-	1

Aici se ajunge de pe Drumul Național Roman-Fălticeni, urmând drumul din partea stângă din dreptul comunei Vadu Moldovei și trecând apoi prin satele Bogdănești și Râșca. Mănăstirea se află la baza unui deal împădurit de pe pitoreasca vale a pârăului Râșca, afluent al râului Moldova.

Mănăstirea Râșca este rezultatul mai multor etape succesive de construcții. Ea își trage originea în Mănăstirea Bogdănești, care fusese zidită în jurul anului 1363 de către domnitorul Bogdan I al Moldovei (1359-1365), ca să slujească ca biserică domnească în vecinătatea târgului Baia atunci întemeiat. Distrusă din temelie și pustiită de către tătari în 1510 și 1512 și apoi în 1538 de către turcii lui Soliman Magnificul, ea nu a mai putut fi reconstruită.

Revenit pe tronul Moldovei în anul 1541, domnitorul Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546) a luat hotărârea, la îndemnul mitropolitului Grigorie Roșca, să construiască în apropiere, pe un deal aflat dincolo de râul Râșca o altă mănăstire, unde să mute întreaga obște de la Bogdănești. Domnitorul a dat bani episcopului de Roman, Macarie (cronicarul), după cum reiese dintr-o traducere târzie a pisaniei, ca să zidească o nouă

biserică în stilul obișnuit al epocii. În construirea bisericii, episcopul Macarie a fost ajutat de logofeții Ioan și Teodor Balș.

Mănăstirea Râșca a devenit metoc al Mănăstirii

Probota. Biserica construită era de dimensiuni modeste și avea hramul Sf. Ierarh Nicolae. Ea a fost împodobită ca pe una din ctitoriile lui Petru Rareș, cu picturi în frescă realizate de grecul Stamatello Kontras din Zante. De asemenea, au fost construite ziduri împrejmuitoare cu creneluri și turn, pentru a sluji la nevoie ca cetate. Sfințirea mănăstirii a avut loc la 9 mai 1542, fiind aduse atunci moaștele Sfântului Nicolae.

Inițial o ctitorie domnească de proporții modeste, mănăstirea s-a dezvoltat ulterior, devenind una dintre cele mai reprezentative așezări monahale din trecutul Moldovei. Biserica a fost prădată în mai multe rânduri:

- la 4 mai 1633 niște tâlhari unguri au prădat mănăstirile Neamț și Râșca;
- în 1671 a fost pustiită și jefuită de tătari;

- în 1674, tătarii aduși în Moldova de domnitorul Dumitrașcu Cantacuzino, pentru a-i sprijini domnia, au prădat din nou mănăstirea;
- 1686, 1691, 1697 și 1716 sunt ani în care tătarii au pustiit iarăși mănăstirea, jefuind-o de multe odore de preț.

La începutul secolului al XVIII-lea, Mănăstirea Râșca a început să decadă și să devină pustie atât din cauza prădăciunilor efectuate de tătarii, cât și ca urmare a închinării Mănăstirii Probota în 1677 de către mitropolitul Dosoftei către Ierusalim. Deși era metoc al Probotei, călugării de la Mănăstirea Râșca nu au recunoscut această închinare, mănăstirea devenind de sine stătătoare, supusă doar Mitropoliei Moldovei.

Ansamblul Mănăstirii Râșca a fost inclus pe Lista monumentelor istorice din județul Suceava din anul 2004, având codul de clasificare SV-II-a-A-05630 și fiind alcătuit din următoarele 4 obiective:

- Biserica "Sf. Nicolae" - datând din anul 1542, cu transformări din anii 1611-1617, având codul SV-II-m-A-05630.01;
- Turnul clopotniță - datând din secolul al XIX-lea, având codul SV-II-m-A-05630.02;
- Chiliile - datând din secolul al XIX-lea, având codul SV-II-m-A-05630.03;
- Zidul de incintă - datând din prima jumătate a secolului al XVII-lea, având codul SV-II-m-A-05630.04;

- **Mănăstirea Slătioara** este o mănăstire ortodoxă de călugări din România, situată în satul Slătioara din comuna Râșca și înființată în anul 1947. Aici se află sediul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România.

Biserica s-a zidit din temelie între anii 1980-1988 prin contribuția și jertfa benevolă a credincioșilor localnici și din alte zone, precum și cu ajutoare importante din partea Mitropoliei Moldovei.

Descriere: Biserica este o construcție din zid, mare, tip catedrală, în formă de cruce, care îmbină stilul bisericii Trei Ierarhi din Iași cu cel al bisericii Dragomirna din apropierea Sucevei.

Este compartimentată în altar, naos, pronaos și pridvor. Altarul este spațios, luminat de o fereastră mare spre răsărit și câte una mai mică în dreapta vestmântăriei și alta în stânga, la proscomidie. Tâmpla din stejar și tei, are sculptură foarte frumoasă executată de cucernicul Părinte Vasile Bostan. Naosul are absidele foarte largi, dar mai puțin profunde. Este luminat de o fereastră la sud și alta la nord, iar delimitarea de pronaos se face prin stâlpi marginali cuprinși în zid. Pronaosul este spațios, luminat de câte o fereastră pe fiecare parte, cu boltă semicirculară. Are și un balcon pentru cor. Pridvorul este închis, pictat. Intrarea în pridvor se face prin vest, pe o ușă masivă de stejar, în două canaturi, cu grilaj metalic în interior. Intrarea din pridvor în pronaos se face tot printr-o ușă de lemn, în două canaturi, cu geamuri în partea superioară. Turla foarte mare, deschisă, este pe pronaos. Are formă octogonală și este luminată de opt ferestre mari, terminate în arc. Deasupra lor sunt trei rânduri de firide ornamentate cu sculptură. Pe pronaos, în față, la marginea pridvorului sunt alte două turlă oarbe, așezate în dreapta și stânga, de formă octogonală cu opt ferestre, pe marginea lor coborând în jos colonete torsionate. Și aceste turlă au firide ornamentate deasupra și dedesubtul ferestrelor. Pardoseala bisericii este din mozaic venețian, iar acoperișul este din tablă zincată.

- **Muzeul Ctitoriilor Voievodului Petru Rareș** a fost înființat în 2009 într-o casă din lemn, construită special cu această destinație. Are o tindă și două camere laterale care adăpostesc o expoziție mixtă, istorico-etnografică. O primă sală, cu expoziție foto-documentară este destinată istoriei medievale, cu accent pe ctitoriile epocii lui Petru Rareș. Tinda este rezervată prelucrării lemnului, de la tăierea arborilor până la prelucrarea acestuia (diverse fierăstraie, banc de tâmplărie, diverse piese din lemn). În ultima sală sunt expuse costume populare, ceramică utilitară, un război de țesut, o râșniță din piatră, precum și o interesantă sobă tradițională.

- Izvorul de sulf Slătioara;

- Izvoarele cu apă sărată de pe Slatina și Crăescu;
- Mănăstirea Măgura (pe stil vechi);
- Mănăstirea Bogdana;
- Mănăstirea Buda;
- Monumentul Eroilor;
- Monumentul Vladimir Constantinescu;
- Poiana Sfântului Ioan de la Râșca;
- Schitul Sfântului Glicherie Mărturisitorul;
- Foișorul lui Eminescu de la Mănăstirea Râșca;
- Rezervația stejarilor seculari de la Budacelu, Movila;
- pensiunile și cabanele vânătorești.

Monumentul Eroilor, Râșca

Unitățile de cazare în comuna Râșca:

Unitatea de cazare	Locuri de cazare (număr)
SC Plus Service SRL Focșani	22
Î.F. Oancea Daniela	14
Mănăstirea Râșca	35
Mănăstirea Slătioara	40
Mănăstirea Măgura	20
Mănăstirea Buda	15

Sursa: Primăria comunei Râșca

2.2. INFRASTRUCTURA

2.2.1. ALIMENTAREA CU APĂ POTABILĂ ȘI CANALIZARE

Alimentarea cu apă a comunei se realizează prin puțuri de mică adâncime realizate în regim privat, satele componente nu beneficiază de rețea de alimentare cu apă potabilă și canalizare. Locuințele care beneficiază de alimentare cu apă potabilă în regim privat sunt în număr de 517, reprezentând 30,10% din totalul locuințelor din

comuna Râșca. Numărul locuințelor care dispun de instalație de canalizare reprezintă 23,8% din totalul locuințelor (408 locuințe).

S-a depus documentația pentru finanțarea investiției pentru alimentare cu apă și canalizare în satele Râșca, Buda, Dumbrăveni și Slătioara, pe o lungime de 14,70 km și pentru satul Jahalia, pe o lungime de 3 km.

2.2.2. ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE

Comuna Râșca nu beneficiază de alimentare cu gaze naturale.

2.2.3. ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ

Alimentarea cu caldură a locuințelor și a instituțiilor publice se realizează în mare parte cu sobe, centrale termice pe combustibil solid, radiatoare electrice. Combustibilul utilizat este constituit din lemne de foc, cărbuni, curent electric.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul anului 2011, în comuna Râșca doar 103 locuințe dispuneau de încălzire centrală în sistem privat (6,0% din totalul locuințelor).

2.2.4. ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ

Rețeaua de electricitate cuprinde 54 km, gospodăriile fiind electrificate în proporție de 95,4% (1.636 locuințe).

2.2.5. ILUMINATUL PUBLIC

Rețeaua de iluminat public cuprinde 54 km, fiind necesară extinderea pentru acoperirea întregului teritoriu și modernizarea rețelei.

2.2.6. GESTIONAREA DEȘEURILOR

Deșeurile menajere sunt colectate de Serviciul Public de Salubritate al Comunei Râșca de la fiecare gospodărie și instituție publică.

2.2.7. TRANSPORTUL ÎN COMUN

Transportul în comun se realizează cu autobuze și microbuze aparținând unui operator economic cu licență în domeniul transportului de persoane, pe traseul Slătioara-Râșca-Fălticeni, Dumbrăveni-Râșca-Fălticeni și Jahalia-Fălticeni. Pe traseul acestor mijloace de transport sunt amenajate stații amenajate.

2.2.8. REȚEAUA DE DRUMURI

Comuna Râșca este situată în SE județului Suceava, la 48 km de orașul Suceava și 18 km de orașul Fălticeni, legătura făcându-se prin DJ 155A și DE-E85. Pricipalele orașe și distanța față de acestea:

- Râșca-Suceava: 48 km;
- Râșca -Fălticeni: 18 km;
- Râșca -Gura Humorului: 49 km;

- ✚ Râșca -Piatra Neamț: 75 km;
- ✚ Râșca -Iași: 123 km;
- ✚ Râșca -București: 414 km.

Lungimea drumului public este de 131 km, din care:

- DJ modernizat= 12 km
- DC =119 km, din care: pietruite=98km și de pământ=21 km.

Drumurile comunale au fost modernizate prin programul SAPARD (lungime drum=10 km) și prin fonduri proprii (lungime drum=31,60km).

Comuna Râșca este traversată de DJ 155A (lungime 12,70km), modernizat și asfaltat.

Modernizarea drumurilor este o necesitate deoarece permite creșterea standardului de viață al locuitorilor din comuna Râșca și deschide perspectiva dezvoltării economice a acesteia.

2.2.9. POȘTA ȘI TELECOMUNICAȚIILE

În comuna Râșca funcționează un oficiu poștal în care își desfășoară activitatea 5 funcționari, corespondența fiind distribuită zilnic în toate satele comunei.

Locuitorii comunei au acces la rețeaua de telefonie fixă asigurată de Romtelecom, la rețelele de telefonie mobilă (Cosmote, Orange, Vodafone), cablu TV și servicii de internet.

Accesul la informație este asigurat prin: 1.600 abonamente la servicii de televiziune prin cablu (servicii asigurate de postul local de televiziune), 260 abonamente la servicii de internet.

2.3. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Calitatea mediului înconjurător devine unul din elementele cheie pentru redimensionarea factorului de civilizație rurală.

În comuna Râșca nu există factori industriali care să contribuie la poluarea mediului înconjurător. Poluarea este cauzată de depozitarea deșeurilor în locuri nepermise, fapt care duce la deteriorarea terenului în acele zone.

De asemenea, poluarea poate surveni în timpul campaniilor agricole când, din cauza vântului, ajung cantități mari de praf și pulberi în zonele locuite.

Calitatea apelor poate fi deteriorată prin deversări de reziduuri necontrolate direct în apele curgătoare de la unități de producție și gospodării individuale. Calitatea apelor subterane poate fi alterată din pricina lipsei rețelei de canalizare pe întreg teritoriul comunei și folosirii în gospodării a foselor impropriu realizate.

Principalele surse de ape uzate din comună provin din:

- Activități zootehnice: partea lichidă care uneori se stochează separat; de cele mai multe ori cu acestea se hidratează platformele de gunoi zootehnic. Din categoria surselor de poluare agricole la efectul

platformelor de gunoi de grajd se adaugă efectele administrării de îngrășăminte și pesticide, care, prin acțiunea de spălare manifestată de apa din precipitații, contaminează apele de suprafață și cele freatice.

- Activități de servicii: spălarea mașinilor în regim necontrolat. Se utilizează detergenți (biodegradabili); aceste ape nu se colectează, dar contaminează semnificativ spațiul intravilan;
- Activități menajere și sociale rezultate din activități casnice: aceste ape se colectează în fose septice de unde se vidanjează periodic. Cele mai multe gospodării dispun de puțuri absorbante prin care apele menajere sunt preluate de sol cu un mare risc de contaminare a pânzei freatice.

Calitatea aerului poate fi alterată din cauza traficului rutier prin emisia de noxe și de praful ridicat de autovehicule pe drumurile asfaltate sau neasfaltate. Încălzirea locuințelor cu sobe pe lemne, unde de cele mai multe ori, sunt arse și materiale plastice, PET-uri, cauciuc etc și care, prin ardere, degaja gaze toxice.

Sursele de poluare sunt ocazionale și sunt identificate la cetățenii comunei care dau foc gunoaielor din curți și grădini, unor materiale post utilizare, ignorând normele și restricțiile impuse de legislație.

Importante surse de poluare sunt platformele de gunoi de grajd expuse la emisia gazelor de fermentare.

Calitatea solului poate fi alterată din cauza depozitării necontrolate a deșeurilor menajere produse în gospodării și unități de producție sau comerciale (unități care nu au încheiat contracte de salubritate cu firmele specializate). Poluarea solului poate fi cauzată și de folosirea irațională a îngrășămintelor chimice pentru culturile de câmp sau culturile legumicole.

Poluarea sonoră: principala sursă de poluare sonoră este traficul rutier. Pe teritoriul comunei aceasta nu este atât de semnificativă încât să afecteze activitatea umană. Trebuie cunoscut că depășirea limitelor admise prin normele de sănătate publică cauzează afecțiuni precum: dureri de cap, amețeli, tulburări ale somnului.

2.4. Populația și fondul locativ

Conform [recensământului efectuat în 2011](#), populația comunei Râșca se ridică la 5.052 de locuitori, în scădere față de [recensământul anterior din 2002](#), când se înregistraseră 5.076 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt [români](#) (98,04%).

Pentru 1,78% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt [ortodocși](#) (71,02%). Pentru 1,78% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

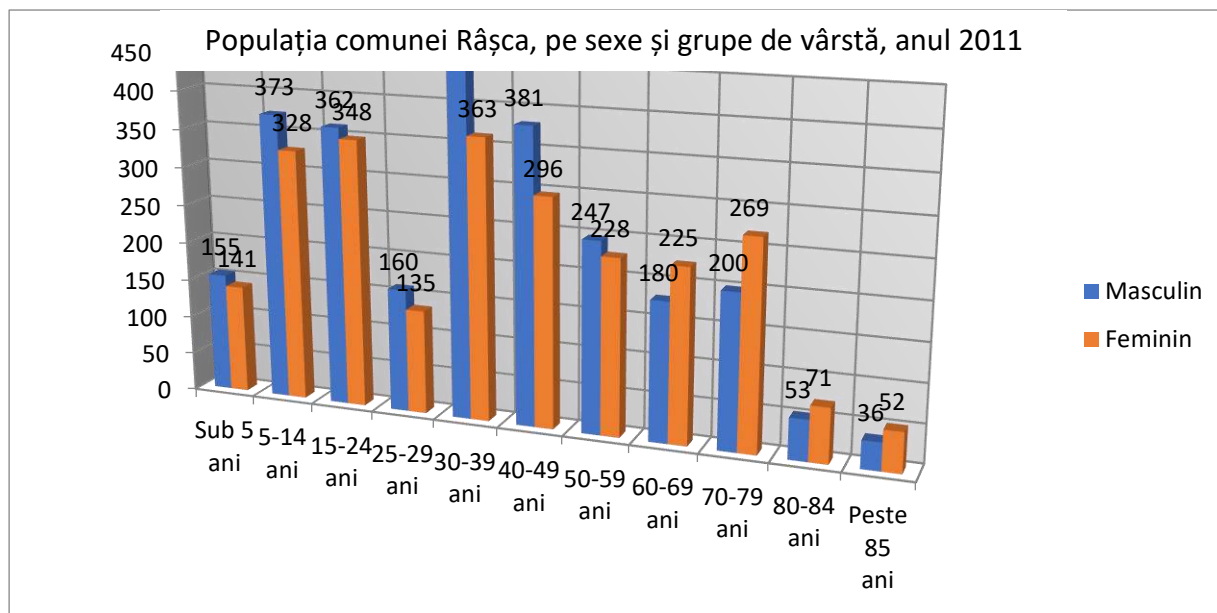
Conform datelor furnizate de Prefectura Suceava, în anul 2012, populația activă civilă a comunei Râșca era de 3.020 persoane, din care:

- ❖ Salariați= 1.000 persoane (sector public-120, sector privat-880);
- ❖ Șomeri= 70 persoane (indemnizați- 64, neindemnizați-6).

Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă, anul 2011

Recensământ populație 2011	Ambele sexe	Masculin	Feminin
Sub 5 ani	296	155	141
5-14 ani	701	373	328
15-24 ani	710	362	348
25-29 ani	295	160	135
30-39 ani	812	449	363
40-49 ani	677	381	296
50-59 ani	475	247	228
60-69 ani	405	180	225
70-79 ani	469	200	269
80-84 ani	124	53	71
85 ani și peste	88	36	52
TOTAL	5052	2596	2456

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Populația stabilă pe sexe și stare civilă, anul 2011

RÂȘCA	POPULAȚIA STABILĂ TOTAL	STAREA CIVILĂ LEGALĂ					STAREA CIVILĂ DE FAPT Persoane care trăiesc în uniune consensuală
		Necăsătorit(ă)	Căsătorit(ă)	Văduv(ă)	Divorțat(ă)	Informație nedisponibilă	
Ambele sexe	5052	2189	2211	473	179	-	150
Masculin	2596	1289	1112	109	86	-	75

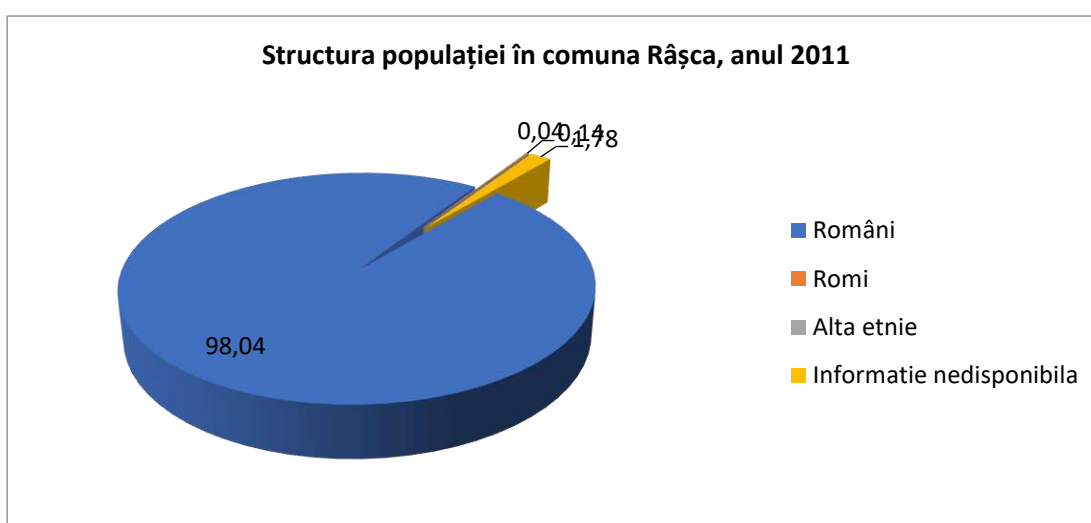
Feminin	2456	900	1099	364	93	-	75
---------	------	-----	------	-----	----	---	----

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Populația stabilă, după etnie, anul 2011

RÂȘCA	POPULAȚIA STABILĂ TOTAL	E T N I A			
		Români	Romi	Altă etnie	Informație nedisponibilă
populație	5052	4953	7	2	90

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Populația stabilă de 10 ani și peste, pe sexe, după nivelul de educație, anul 2011

RÂȘCA	POPUL AȚIA STABIL Ă DE 10 ANI ȘI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOL VITE									
		Superior		Post - lice al și de mai stri	Secundar			Pri mar	Fără școala absolvită		
		Tot al ¹	din care:		Tot al	Superior			Inferior (gimna zial)	Tot al	din care:
			Univer sitar de licență			Lic eal	Profesi onal și de ucenici				Persoa ne analfab ete ²
Ambele sexe	4410	154	141	39	31 45	676	685	1784	933	13 9	79
Masculin	2261	69	64	15	16 98	328	448	922	405	74	40
Feminin	2149	85	77	24	14 47	348	237	862	528	65	39

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava

1) Inclusiv masterat și doctorat

2) Nu știu să scrie și să citească; citesc numai

Situația persoanelor plecate în mediul urban și în străinătate, anul 2011

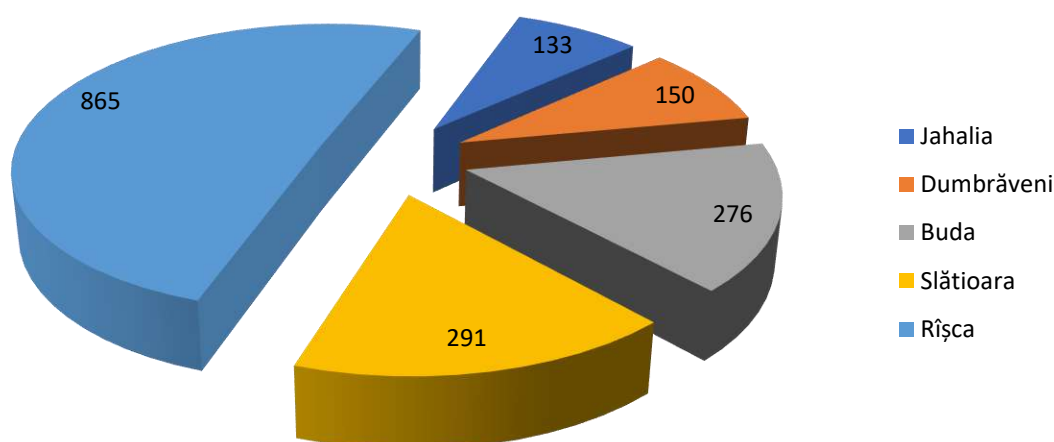
	Ambele sexe	Masculin	Feminin
Numărul persoanelor plecate pentru o perioadă îndelungată	137	65	72
Numărul persoanelor plecate în țară	33	13	20
Numărul persoanelor plecate în străinătate	104	52	52

Sursa: Institutul Național de Statistică

În anul 2011, numărul gospodăriilor din comuna Râșca era de 1.715, distribuite astfel:

- ❖ Satul Râșca cu un număr de 865 gospodării;
- ❖ Satul Jahalia cu un număr de 133 gospodării;
- ❖ Satul Dumbrăveni cu un număr de 150 gospodării;
- ❖ Satul Buda cu un număr de 276 gospodării;
- ❖ Satul Slătioara cu un număr de 291 gospodării.

Structura gospodăriilor în comuna Râșca, în anul 2011

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la recensământul din 2011, după numărul de persoane pe o gospodărie, dotarea cu instalații și dependențe, structura locuințelor din comuna Râșca este următoarea:

- ❖ numărul locuințelor convenționale= 1.715;
- ❖ numărul mediu de persoane pe o gospodărie= 3,16;
- ❖ alimentare cu apă în locuințe= 517 (30,1% din total locuințe);
- ❖ instalație de canalizare în locuințe= 408 (23,80 din total locuințe);

- ❖ instalație electrică în locuințe= 1.636 (95,4% din total locuințe);
- ❖ încălzire centrală în locuințe=103 (6,0% din total locuințe);
- ❖ bucatărie în locuințe=1.589 (92,7% din total locuințe);
- ❖ baie în locuință=470 (27,4% din total locuințe).

2.5. EDUCAȚIA ȘI CULTURA

La nivelul anului 2020, infrastructura de învățământ a comunei Râșca dispune de 43 de cadre didactice, în unitățile de învățământ fiind înscriși 157 preșcolari și 533 școlari.

Structura unităților de învățământ școlar în comuna Râșca:

Nr crt	Unitate de învățământ	Număr școlari/ preșcolari	Număr cadre didactice
1	Școala Generala Nr.1 Râșca	434	29
2	Școala Nr.2 Râșca (Buda)	36	2
3	Școala Nr.3 Râșca (Satu Nou)	16	1
4	Școala Buda	26	2
5	Școala Slătioara	21	1
	Total	533	35

Sursa: Primăria comunei Râșca

Școala Generală Nr.1, Râșca

Structura unităților de învățământ preșcolar în comuna Râșca:

Nr crt	Unitate de învățământ	Număr școlari/ preșcolari	Număr cadre didactice
1	Grădinița cu program normal Nr 1. Râșca	96	4
2	Grădinița cu program normal Nr 2. Râșca (Buda)	14	1
3	Grădinița cu program normal Nr 3. Râșca (Satu Nou)	16	1
4	Grădinița cu program normal Buda	19	1
5	Grădinița cu program normal Slătioara	12	1
	Total	157	8

Sursa: Primăria comunei Râșca

Toate locațiile sunt dotate corespunzător pentru desfășurarea în bune condiții a procesului de învățământ.

Baza sportivă este reprezentată de Stadionul Comunal și de terenul de sport al Școlii generale Nr.1 Râșca (teren de sport renovat în anul 2020). Baza sportivă este închiriată unei asociații sportive, a cărei echipă de fotbal este în Liga a V-a Județeană și care participă în Cupa României.

În comuna Râșca își desfășoară activitatea 2 biblioteci: Biblioteca Comunală din Căminul Cultural Râșca și Biblioteca Școlară din cadrul Școlii Nr.2 Râșca.

De asemenea, pe lângă cele două instituții de cultură, la nivelul comunei există și un centru de informatică dotat cu 4 calculatoare (aceste calculatoare deservește cu aproximație 50 elevi zilnic).

Structura bibliotecilor din comuna Râșca:

N r crt	Denumire	Volum e existente	Volum e eliberate 2011	Volum e eliberate 2012	Volum e eliberate 2013	Perso nal angaja t
1	Biblioteca Comunală Râșca (cu sediul în Căminul Cultural)	11.038	2.987	3.705	3.694	1
2	Biblioteca Școlară (cu sediul la Școala Nr.1 Râșca)	11.325	-	-	-	1

Sursa: Primăria comunei Râșca

În anul 2006 s-a înființat Muzeul Ctitoriilor Voievodului Petru Rareș, într-o casă din lemn construită special cu această destinație.

Căminul Cultural Râșca se află în centrul comunei, având activități diverse, de la Corul Bărbătesc „Flori de măr” (cu participări și rezultate notabile la diverse concursuri județene, naționale și internaționale), la spectacolele de sfârșit de an școlar

și obiceiurile sărbătorilor de iarnă, precum și spectacole pentru copii, circ, teatru de păpuși, spectacole de muzică populară sau ușoară, vizionări de filme etc.

Căminul Cultural Râșca

Starea avansată de degradare în care se află momentan Căminul Cultural Râșca impune începerea lucrărilor de renovare și modernizare, începând cu luna septembrie 2020.

Comuna va beneficia de un Cămin Cultural și în satul Buda (este în faza de construcție).

Lăcașuri de cult în comuna Râșca:

Nr crt	Denumirea lăcașului de cult	Hramul Bisericii
1	Mănăstirea Râșca	Sf. Ierarh Nicolae și Ziua Sfintei Cruci
2	Mănăstirea Bogdana	Sf. Ilie
3	Biserica Râșca	Sf. Arh. Mihail și Gavril și Sfânta Treime
4	Biserica Jahalia	Sf. Arh. Petru și Pavel
5	Biserica Slătioara	Sf. Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan

6	Biserica Buda	Nașterea Sfintei Marii; Sf. Arh. Petru și Pavel
7	Mănăstirea Sf. Ghicherie Mărturisorul Măgura	Sf. Trei Ierarhi și Sf. Ghicherie
8	Mitropolia Slătioara (de Stil Vechi)	Schimbarea la Față a Mântuitorului; Sf. Glicherie Mărturisorul
9	Biserica Satul Nou (de Stil Vechi)	Adormirea Maicii Domnului; Duminica Orbului din Naștere
10	Schitul de maici Buda (de Stil Vechi)	Duminica Mironosițelor

Sursa: Primăria comunei Râșca

Evenimente locale:

- Ziua comunei de "Sfânta Treime" la Monumentul Eroilor din Dealul Gri;
- Festivalul național concurs "Al Cântecului Patriotic" - închinat Zilei Armatei Române, octombrie al fiecărui an;
- Târg - obor lunar, în fiecare vineri;
- Expoziție de pictură religioasă la școala Râșca;
- Datini și obiceiuri în a doua zi de Crăciun și pe 31 decembrie .

2.6. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Infrastructura de sănătate umană cuprinde 2 cabinete medicale individuale (deservite de 2 medici și 2 asistente medicale), 1 cabinet stomatologic (în care își desfășoară activitatea 1 medic) și 2 farmacii umane (cu personal format 2 farmaciști și 2 asistenți de farmacie).

Serviciile de medicină veterinară sunt asigurate în cabinetul veterinar, în care își desfășoară activitatea 1 medic veterinar și 1 tehnician veterinar.

Serviciul de asistență și protecție socială este compus din 34 asistenți sociali și 7 asistenți maternali. Activitatea serviciului constă în identificarea și consilierea persoanelor singure și persoanelor aflate în situații de risc, instrumentarea dosarelor pentru alocații complementare de stat (de susținere), instrumentarea dosarelor pentru ajutor social conform Legii 416/2001, instrumentarea dosarelor pentru persoanele cu handicap conform Legii 488/2006, instrumentarea dosarelor pentru ajutoarele de încălzire a locuinței, instrumentarea dosarelor pentru protecția și promovarea dreptului copilului conform Legii 272/2004.

În comuna Râșca primesc ajutor social 227 de persoane, 34 persoane cu handicap și sunt înregistrați 11 copii în plasament.

2.7. SIGURANȚA CETĂȚEANULUI

În scopul asigurării ordinii și liniștii publice, a prevenirii și combaterii infracțiunilor, a pazei bunurilor aparținând domeniului public și privat, la nivelul comunei funcționează Poliția Rurală Râșca, care are în subordine 3 angajați.

Totodată, în comuna Râșca își desfășoară activitatea și un centru pentru situații de urgență.

2.8. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

În comuna Râșca, administrația publică este organizată și funcționează potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr.215/2001 și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local. Administrația publică se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Principalele domenii aflate sub administrarea autorităților publice locale sunt:

- ❖ Planificarea urbană și gestionarea spațiilor verzi de interes local;
- ❖ Colectarea și gestionarea deșeurilor menajere, inclusiv salubritatea și întreținerea terenurilor pentru depozitarea acestora;
- ❖ Construcția, întreținerea și iluminarea drumurilor publice;
- ❖ Transportul public local;
- ❖ Administrarea bunurilor din domeniile public și privat locale;
 - ❖ Construcția, gestionarea, întreținerea și echiparea instituțiilor preșcolare și extrașcolare;
 - ❖ Activități culturale, sportive, de recreere și pentru tineret, precum și planificarea, dezvoltarea și gestionarea infrastructurilor necesare acestor tipuri de activități;
 - ❖ Amenajarea piețelor agricole, a spațiilor comerciale, realizarea oricăror alte măsuri necesare pentru dezvoltarea economică a comunei.

Structura funcțiilor din cadrul primăriei Râșca

Funcția	Posturi ocupate	Posturi vacante	Total posturi
Funcționari publici	7	2	9
Personal contractual	10	-	10
Demnitari	2	-	2
Total posturi	19	2	21

Sursa: Primăria comunei Râșca

Capitolul 3. Analiza SWOT

Analiza SWOT

Vom încerca să stabilim punctele tari și slabe ale comunei, precum și oportunitățile prezente și viitoare, dar, și ce s-ar întâmpla, dacă am urmări planul de dezvoltare propus de prezenta strategie.

De la bun început trebuie spus că, fără o strategie, nu te poți nici dezvolta, nici atrage investitori și nici fonduri europene. De aceea, conducerea primăriei RÂȘCA a înțeles pericolul și a făcut demersuri pentru realizarea acestei Strategii de Dezvoltare Locală. Ceea ce dorim noi să evidențiem, sunt concluziile, analiza informațiilor cunoscute și sinteza lor printr-o altă perspectivă, mai aplecată spre dezvoltare, spre cerințele secolului XXI, spre programe și proiecte. Analiza de față stă la baza întregii lucrări și este forma modernă de a justifica proiecte. Marea artă a acestei analize este să transformăm, ceea ce până ieri era o imposibilitate, într-o victorie.

Orice comună trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsă unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic.

Principiile care au stat la bază PPS au fost asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului.

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv: **Strengths** (puncte tari), **Weaknesses** (puncte slabe), **Opportunities** (oportunități), **Threats** (riscuri).

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2021-2027.

Punctele forte și cele slabe sunt legate de comună și de strategiile acesteia, și de modul cum se compară cu concurența. Oportunitățile și amenințările vin dinspre mediul de piață și din direcția concurenței; de regulă, sunt factori asupra cărora zona, în

general, nu are niciun control. Analiza SWOT ia în considerare organizarea așezării, performanțele acesteia, produsele cheie și piețele strategice.

Analiza SWOT permite concentrarea atenției asupra zonelor cheie și realizarea de prezumții (presupuneri) în zonele asupra cărora există cunoștințe mai puțin detaliate. În urma acestei analize se poate decide dacă zona își poate îndeplini planul, și în ce condiții.

Unele „oportunități” și „amenințări” vor apărea din „punctele tari” și „punctele slabe” ale comunei.

În urma analizei SWOT s-au identificat trei principii prioritare care ar trebui să

stea la bază elaborării strategiei în vederea dezvoltării durabile, și anume:

1. Viața economică a comunei RÂȘCA, trebuie revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: agricultură, viticultură, zootehnie, industrie și comerț.

Dezvoltarea și diversificarea activităților economice alternative care să asigure venituri și menținerea populației în comună, investițiile în exploatarea agricole, construirea și modernizarea întreprinderilor locale, cu precădere sub forma unor mici ateliere de artizanat, meșteșuguri, prelucrarea materiilor prime și reciclarea deșeurilor.

Consiliul Local va trebui să investească pentru revitalizarea vieții economice a comunei, aceasta fiind prioritatea numărul unu, deoarece produce efecte benefice, atât asupra comunității locale, cât și la nivel național. O economie sănătoasă și prosperă a comunei RÂȘCA ar determina o creștere a bunăstării membrilor ce alcătuiesc această comunitate.

2. Infrastructura necesită îmbunătățiri continue, de aceea investițiile trebuie făcute după anumite criterii economice astfel încât să producă beneficii:

- siguranța și securitatea locuitorilor comunei împotriva calamităților; - raportul valoarea investiției / efecte economico - financiare produse; - raportul valoarea investiției / numărul beneficiarilor.

Ameliorarea posibilităților de transport prin executarea de drumuri locale noi, care să permită accesul la drumurile publice, județene și naționale, alimentarea cu apă potabilă și gaze naturale a satelor din comuna RÂȘCA, prin amenajarea rețelei de apă, a rezervoarelor și captărilor de apă potabilă, construirea rețelei de canalizare și amenajarea stațiilor de epurare a apelor uzate și tratarea acestora, în paralel cu realizarea unor proiecte integrate de infrastructură - care vor contribui la ameliorarea și conservarea protecției mediului, sunt obiective majore ce trebuie corelate cu o serie de măsuri care să vizeze îmbunătățirea prelucrării și comercializării produselor agricole.

3. Conex factorului economic, un alt punct important pentru creșterea atractivității comunei îl constituie facilitățile culturale și de agrement pe care le oferă sau pe care ar putea să le ofere comuna, astfel încât confortul social al locuitorilor să fie îmbunătățit.

În cele ce urmează ne propunem analiza situației locale, din perspectiva potențialului investitor în economia locală a comunei RÂȘCA.

Atragerea de întreprinzători va genera ocupare profesională, venituri crescute ale locuitorilor, o utilizare mai eficientă a resurselor locale, apariția resurselor financiare

necesare demarării unor proiecte de reabilitare / extindere a infrastructurii fizice și sociale, de protecție a mediului pentru promovarea zonei, etc.

Analiza își propune o prezentare a punctelor tari, slabe, a oportunităților și a riscurilor care determină spațiul geografic și socio-uman al comunei RÂȘCA, fiind împărțită pe capitolele de mai jos, în vederea atragerii investitorilor și investițiilor în zonă.

1. AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Specificul comunei este cel agricol, cu condiții climatice favorabile; ✓ Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității zootehnice în comună; ✓ Forța de muncă calificată în agricultură și creșterea animalelor; ✓ Teren arabil în suprafață totală de 1.087 ha; ✓ Zonă prielnică pentru cultura porumbului; ✓ Ponderea ridicată a proprietății private asupra terenului arabil și afectivului de animale; ✓ Silvicultura este ramura de bază a economiei comunei; ✓ Suprafața împădurită a comunei este de 17.986 ha; ✓ Fondul forestier în stare bună, neafectat de boli, uscare sau poluare;	✓ Dotare tehnică insuficientă sau învechită a sectoarelor din agricultură; ✓ Sistemul de colectare, prelucrare și valorificare superioară a produselor specifice se face în cantități mici; ✓ Fonduri financiare insuficiente pentru modernizarea și popularea infrastructurii zootehnice; ✓ Serviciile de consultanță se confruntă cu un număr scăzut de specialiști; ✓ Proprietarii de teren agricol cu parcele mici, de câteva hectare, sunt în număr foarte mare; ✓ Pensii mici pentru agricultori; ✓ Lipsa resurselor materiale care să faciliteze angajarea specialiștilor în agricultură, în domeniul rural în stadiul actual (slaba eficiență economică a exploataților agricole nu permite angajarea în totalitate a specialiștilor existenți); ✓ Desfacerea produselor lactate este foarte dificilă; ✓ Lipsa sistemelor de irigații; ✓ Absența diversificării activităților economice din zona rurală; ✓ Insuficienta promovare a zonei rurale și a produselor specifice; ✓ Lipsa activităților și serviciilor generatoare de venituri specifice zonei rurale; ✓ Ponderea ridicată a activităților zootehnice în gospodăriile agricole individuale comparativ cu exploatarea agricole.
OPORTUNITĂȚI	AMENINTARI
✓ Obținerea de produse ecologice care pot fi exportate în condiții avantajoase;	✓ Lipsa inițiativei de asociere și modul greșit în care este percepută asocierea; ✓ Absența unui cadru legal pentru protejarea producției agricole interne;

✓ Posibilitatea înființării unor ferme zootehnice; ✓ Existența unor organisme de sprijin a producătorilor; ✓ Accesarea fondurilor europene pentru finanțarea agriculturii; ✓ Existența cadrului legislativ pentru întemeierea și dezvoltarea exploatărilor agricole; ✓ Crearea unor centre de colectare și procesare a materiilor prime rezultate din sectorul agricol; ✓ Stimularea investițiilor în agricultură, silvicultură și pescuit; ✓ Amenajarea unei piețe agroalimentare în centrul comunei; ✓ Amenajarea terenurilor inundabile de pe lângă râul Râșca pentru a putea fi utilizate ca pășuni; ✓ Înființarea unei asociații a crescătorilor de animale.	✓ Cadrul legislativ instabil; ✓ Slaba informare a producătorilor agricoli cu privire la normele europene; ✓ Resurse financiare reduse pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor prin Fonduri Structurale, Fonduri de Coeziune, FEADR; ✓ Eroziunea și degradarea calității solurilor ce pot conduce la scăderea randamentului în agricultură; ✓ Parcul de utilaje agricole mic determină imposibilitatea încadrării în perioadele optime de executare a lucrărilor; ✓ Capacitățile reduse de prelucrare a producției vegetale ce pot determina pierderi în perioadele de vârf de producție; ✓ Numărul de concurenți în creștere pentru produsele agroalimentare de pe piața Uniunii Europene; Nerevenirea populației tinere plecate în mediul urban și în străinătate;
---	--

INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ Relief variat, peisaje care încântă privirea trecătorului și îndeamnă la popasuri și drumeții; ➤ Distanța față de cel mai apropiat oraș (Fălticeni) este de 18 km, iar față de principalele orașe din zona: Suceava-48 km, Piatra Neamț-75 km, Gura Humorului-49km; ➤ Lungimea drumului public este de 131 km, din care 12 km reprezintă drumuri modernizate, 98km sunt drumuri pietruite, iar 21 km sunt drumuri de pământ; ➤ Rețeaua de electricitate cuprinde 97% din gospodăriile comunei; ➤ Rețeaua de iluminat public cuprinde 54 km; ➤ Existența serviciului propriu de salubritate; ➤ Transportul în comun este asigurat de microbusuri care circulă regulat; ➤ Existența oficiului postal în comună, corespondența livrându-se zilnic în toate satele comunei; ➤ Existența unui cabinet veterinar, în care își desfășoară activitatea un medic veterinar și un tehnician veterinar; ➤ Serviciul de asistență și protecție socială este compus din 34 asistenți sociali și 7 asistenți maternali; ➤ Utilizare redusă a pesticidelor și îngrășămintelor; ➤ Nu există factori poluatori importanți;	➤ Inexistența sistemului centralizat de apă; ➤ Nu există rețea de alimentare cu gaze naturale; ➤ Nu există sistem de canalizare, stație de epurare și tratare a apelor uzate; ➤ Deversările necontrolate și inexistența sistemului de canalizare conduc la poluarea apelor de suprafață și a celor subterane; ➤ Educație ecologică superficială; ➤ Colectarea neselectată a deșeurilor, în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor. ➤ Interesul scăzut al agenților economici în protecția mediului înconjurător. ➤ Poluarea aerului cauzată de drumurile nemodernizate care, în prezent, sunt pietruite și generează praf; ➤ Rețeaua de iluminat nu cuprinde toată suprafața comunei; ➤ Buget insuficient pentru a susține infrastructura;
OPORTUNITĂȚI	AMENINTARI
➤ Modernizarea drumurilor comunale; ➤ Modernizarea drumurilor din exploatațiile agricole; ➤ Realizarea de alei pietonale; ➤ Reabilitarea podului de traversare în satele Dumbrăveni, Satu-Nou și Mănăstirea Râșca și cel de la Bațu și regularizarea capetelor de pod;	➤ Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor finanțate prin fonduri europene; ➤ Cunoștințe sumare legate de elaborarea și implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene;

➤ Înfiinșarea rețelei de distribuție de gaz metan în comună; ➤ Înființarea rețelei de alimentare cu apă în sistem centralizat, a rețelei de canalizare și a stației de epurare a apelor uzate; ➤ Reactualizare PUG al comunei; ➤ Realizare poduri și punți pietonale; ➤ Reabilitarea și dotarea corespunzătoare a dispensarului uman; ➤ Mărirea suportului financiar acordat de Uniunea Europeană prin Fonduri Structurale pentru finanțarea proiectelor de infrastructură și mediu; ➤ Posibilitatea accesării unor programe de finanțare comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural; ➤ Crearea unui site profesional al comunei.	➤ Indiferența față de protecția mediului; ➤ Cunostințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din Fondurile Structurale, lipsă personal.
--	---

3. ECONOMIC

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ Forța de muncă existentă și nefructificată la valoarea reală; ▪ Existența unei comunități de afaceri locale reprezentată prin societăți comerciale; ▪ Prezența unor activități economice neagricole în ultimii ani; ▪ Forță de muncă disponibilă; ▪ Existența rețelelor de comunicații (telefonie, internet, cablu); ▪ Obținerea produselor ecologice prin existența potențialului; ▪ Potențial de dezvoltare a turismului în zonă ▪ Obținerea produselor ecologice prin existența potențialului;	▪ Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru susținerea și promovarea unor investiții; ▪ Folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzută; ▪ lipsa unui management calitativ la nivelul afacerilor mici; ▪ inexistența unor forme de promovare a comunei pentru creșterea numărului de turiști pe teritoriul acesteia; ▪ Infrastructura deficitară de asistență pentru afaceri; ▪ Lipsa investițiilor străine; ▪ lipsa canalelor de colectare a produselor agricole;

▪ spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; ▪ preocuparea pentru introducerea tehnologiilor noi și pentru activitatea de cercetare – dezvoltare; ▪ existența în localitate a agenților economici, care ajută la dezvoltarea localității și la crearea de noi locuri de muncă. ▪ Preocuparea pentru introducerea tehnologiilor noi și pentru activitatea de cercetare-dezvoltare.	▪ Absența implementării sistemului de calitate în cadrul proceselor de producție și a produselor; ▪ Informarea succintă cu privire la normele europene; ▪ absența implementării sistemului de calitate în cadrul proceselor de producție și a produselor; ▪ venituri mici ale populației; ▪ informarea succintă cu privire la normele europene; ▪ folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzută; ▪ inexistența unor contacte mai strânse între administrație și agenții private; ▪ scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane; ▪ spirit antreprenorial local redus; ▪ lipsa unui sistem informațional adecvat susținerii activităților din toate ramurile economiei, în vederea diversificării gamei serviciilor și activităților productive; ▪ lipsa unor investiții economice de tip parteneriat public – privat; ▪ lipsa unei strategii de marketing local și insuficienta promovare a produselor și serviciilor locale. □
OPORTUNITĂȚI	AMENINTARI
▪ Dezvoltarea și diversificare serviciilor productive; ▪ Fenomenul migratoriu pozitiv dinspre mediul urban spre comunitatea din Râșca ; ▪ Punerea la dispoziție de terenuri și spații din comună care pot fi folosite pentru dezvoltări antreprenoriale;	▪ Legislația în continuă schimbare; ▪ Oferte de creditare greu accesibile (garanții mari); ▪ Numărul în scădere a populației active. ▪ Datorită infrastructurii sociale neadecvate, raportate la potențialul comunei investitorii au un interes scăzut pentru începerea afacerilor în comună;

▪ Valorificare resurselor locale, realizând producții ce iau calea orașului; 5. Participarea la târguri de profil; ▪ Programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale, în special în domeniul dezvoltării zootehniei și a infrastructurii aferente; ▪ Existența resurselor locale, care pot fi valorificate la potențialul maxim al lor; ▪ Programe naționale de sprijinire a IMM prin acordarea de granturi; ▪ Posibilitatea accesării creditelor cu dobândă subvenționată pentru crearea de noi locuri de muncă în mediul rural; ▪ Valorificarea tradițiilor locale în diverse activități economice; ▪ Programe guvernamentale în derulare de susținere a sectorului IMM; ▪ Asistență financiară din partea Uniunii ▪ Europene pentru IMM-uri, prin Fonduri ▪ Structurale, Fonduri de Coeziune, FEADR și ▪ FEP; ▪ Încheierea de parteneriate a autorităților locale, cu investitori locali sau străini.	▪ Nivelul scăzut al taxelor și impozitelor locale; ▪ Rata ridicată a dobânzii la credite; ▪ Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; ▪ Criza economică la nivel global dar și național; ▪ Receptivitate și flexibilitate scăzută a populației locale la cerințele noi ale pieței, care determină în timp decalaje economice mari.
---	--

4. EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ Existența unităților școlare;	▪ Scaderea calitatii invatamantului la nivel national cu repercursiuni la nivel local;

▪ Suficienta cuprindere a preșcolarilor prin existența grădinițelor; ▪ existența căminelor culturale, și a unei biblioteci; ▪ Rezultate bune obținute de elevii din comuna; ▪ Programe de investiții pentru reabilitarea infrastructurii educaționale; ▪ Aplicarea unor programe pentru stimularea procesului de învățare continuă; ▪ implementarea programelor de integrare a copiilor de etnie în unitățile învățământului obligatoriu; ▪ Majoritatea locuitorilor comunei au un nivel ridicat de pregătire școlară și profesională; ▪ management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; ▪ reducerea numărului de elevi ce revin la un cadru didactic; ▪ Spiritualitatea creștin-ortodoxă din comună este reprezentată printr-o parohie. ▪ autorități locale deschise, interesate de procesul educativ	▪ Scăderea demografică a populației va conduce la micșorarea populației școlarizate în învățământul primar și gimnazial; ▪ Lipsa unor politici educaționale care să fie corelate cu cererea de pe piața muncii; ▪ Costul ridicat al programelor de educație profesională a adulților; ▪ Lipsa psihologilor școlari; ▪ Lipsa spațiilor de joacă pentru copii; ▪ Cadre specializate care fac naveta. ▪ sistem educațional incomplet – nu există programe de pregătire pe tot parcursul vieții; ▪ scăderea nivelului de pregătire al resurselor umane; ▪ gradul de acoperire relativ ridicat a posturilor didactice din școli cu cadre suplinoare; ▪ procentajul relativ ridicat de elevi școlarizați în învățământul cu clase simultane; ▪ dotări limitate care să sprijine performanța școlară; ▪ lipsa programelor de calificare, recalificare pentru șomeri; ▪ inexistența unor programe educative pentru populație; ▪ inexistența unor programe de tipul a doua șansă; ▪ spații de joacă pentru copii insuficiente; ▪ inexistența unui centru de excelență pentru copii cu rezultate bune; ▪ lipsa măsurilor privind prevenirea abandonului școlar.
OPORTUNITĂȚI	AMENINTARI

▪ Corelarea sistemului național de educație cu cerințele europene în domeniu; ▪ Investiții private în domeniul educației; 3. Construirea de noi spații de joacă pentru copii; ▪ Realizarea de mini-terenuri pentru activități sportive; ▪ Reabilitarea căminelor culturale; ▪ Reabilitarea grădinițelor; ▪ Existența unor programe comunitare și naționale de asigurare a accesului la educație pentru populațiile dezavantajate ▪ Politici de stimulare a ocupării posturilor vacante pentru cadrele didactice și a menținerii cadrelor calificate.	▪ Scăderea gradului de instruire școlară a populației tinere; ▪ Scăderea natalității datorată și lipsei de coerență a politicilor sociale; ▪ Grad ridicat de părăsire timpurie a sistemelor de educație și formare profesională continuă; ▪ Necorelarea între politica de reorganizare a sistemului de educație și investițiile realizate; ▪ Buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților sau recurgerea la finanțare paralelă prin aportul familiilor; ▪ Plecarea cadrelor didactice din sistemul de învățământ.
--	--

5. RESURSE UMANE - PIAȚA MUNCII

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ Populația comunei în număr de 5.052 persoane; ▪ Populație tânără în număr de 2.259 persoane (în intervalul de vârstă 25-60 ani); ▪ Populația activă civilă: 3.020 persoane; ▪ Numărul relativ scăzut al șomerilor înregistrați (70 persoane); ▪ Rețea de învățământ școlar adaptată condițiilor zonei (învățământ primar și gimnazial); ▪ Rata infrafracționalității extrem de redusă; ▪ Actualizarea periodică a organigramei primariei; ▪ Implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a	▪ Capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei; ▪ Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; ▪ Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă; ▪ Implicarea insuficientă a societății civile și a bisericii în rezolvarea problemelor sociale comunitare; ▪ Investiții scăzute în resursele umane.

acțiunilor legate de reforma în administrație; ▪ Existența procedurilor care reglementează fluxul de documente în instituție; ▪ Transparența în recrutarea și în promovarea personalului; ▪ Participarea, în limita fondurilor, a tuturor categoriilor de personal la activități de formare continuă; ▪	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
▪ Exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă; ▪ Sprijinirea financiară a școlarilor care doresc obținerea unei burse de studiu; ▪ Grad relativ redus de inadaptare socială a locuitorilor comunei; ▪ Posibilitatea accesării unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri; ▪ Grad redus de ocupare profesională, deci potențial important al forței de muncă locale, la salarii competitive la nivel regional (față de polii de creștere); ▪ Implicarea autorităților locale în problemele comunității.	▪ Ieșirea persoanelor calificate din viața activă, ceea ce duce la micșorarea numărului acestora; ▪ Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă ▪ Majorarea numărului șomerilor în rândul tinerilor absolvenți; ▪ Estomparea tradițiilor locale, o dată cu trecerea timpului; ▪ Creșterea delincvenței; ▪ Lipsa de preocupare pentru recalificări; ▪ Migrația forței de muncă calificată către mediul urban și străinătate.

6. TURISM

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ Puncte de atracție în comună: Mănăstirea Râșca, Mănăstirea Slătioara, Muzeul Ctitorilor Voievodului Petru Rareș, izvorul de sulf Slătioara, izvoarele cu apă sărată Slatina și Crăescu, Mănăstirea Măgura, Mănăstirea Bogdana, Mănăstirea Buda, Monumentul Eroilor, Poiana Sfântului Ioan de la Râșca,	▪ Resurse financiare insuficiente pentru investițiile autohtone; ▪ Serviciile din domeniul turistic oferite sunt la o calitate scăzută; ▪ Promovarea insuficientă a comunei pentru creșterea numărului de turiști pe teritoriul acesteia;

schitul Sf. Glicherie Mărturisitorul, Foișorul lui Eminescu de la Mănăstirea Râșca, rezervația stejarilor seculari de la Budacelu (Movila); ▪ Existența spațiilor de cazare la mănăstirile din zonă; ▪ Așezare geografică propice dezvoltării turismului rural; ▪ Potențialul peisagistic deosebit; ▪ Diversitatea florei și faunei; ▪ Capacitate de dezvoltare a agroturismului; ▪ Evenimente locale: Ziua comunei (Sf. Treime), Festivalul Național concurs "Al cantecului patriotic", datini și obiceiuri.	▪ Pregătirea profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice; ▪ Lipsa unui „brand” local; ▪ Numărul foarte mic al unităților agroturistice autorizate; ▪
OPORTUNITĂȚI	AMENINTĂRI
▪ Dezvoltarea infrastructurii turistice și implicit, a locurilor de muncă în turism; ▪ Realizarea unor investiții în agrement (trasee turistice pentru ATV-uri, biciclete, dezvoltarea turismului ecvestru etc); ▪ Îmbunătățirea condițiilor infrastructurii fizice și de utilități; ▪ Încurajarea dezvoltării fermelor și gospodăriilor autorizate pentru practicarea agroturismului și promovarea produselor tradiționale ecologice; ▪ Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene; ▪ Construire centru cultural și complex turistic în comuna Râșca; ▪ Participarea la târguri de turism și alte manifestări specifice pentru promovarea zonelor turistice din județul Suceava la nivel regional și național; ▪ Dezvoltarea unui parteneriat între administrația locală, biserici, operatorii	▪ Reacția redusă a mediului local la schimbările și provocările zilelor noastre, conducând la scăderea competitivității teritoriului comunei, în favoarea altor teritorii, considerate mai interesante de către turiști și investitori în turism; ▪ Promovarea insuficientă a zonei pentru atragerea turiștilor; ▪ Migrarea turistică către alte regiuni; ▪ Lipsa inițiativelor în domeniul agroturistic; ▪

de turism și agenții economici din turism pentru crearea unor pachete turistice atractive; ▪ Realizarea de materiale de promovare: broșuri, albume, CD-uri, filme de prezentare etc. ▪ Parteneriat public privat la izvoarele cu ape sulfuroase și sărate Slatioara și Slatina; ▪ Accesarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene;	
---	--

CAPITOLUL 4. Strategia de dezvoltare propusă

4.1. Viziunea comunitară

Una dintre cele mai importante etape în programarea strategică, ce are loc pe parcursul sau chiar în urma efectuării auditului teritorial care oferă informațiile de bază cu privire la situația comunității în cauză, este consultarea publică. Acest proces, prin care practic are loc consultarea locuitorilor comunității, are rolul de a realiza un tablou detaliat al realităților vieții în comunitate, identificând atitudini, așteptări, interese și convingeri ale locuitorilor privind chestiunile legate de situația actuală și dezvoltarea așteptată a comunității lor. De asemenea, acest proces are avantajul de a asigura premisele pentru alegerea și prioritizarea corectă a direcțiilor de dezvoltare și de investiții, în același timp responsabilizând și implicând direct cetățenii în dezvoltarea comunității lor, simțindu-se astfel parte a acestui proces de evoluție. Cercetarea realizată la nivelul comunei RÂȘCA, județul Suceava a înregistrat opiniile și atitudinile populației, cu privire la:

- satisfacția față de viață și serviciile publice locale;
- condiții de viață și migrație;
- încredere în instituții și participare cetățenească;
- percepția schimbărilor și a potențialului de dezvoltare al comunei.

În procesul de consultare publică a locuitorilor comunei RÂȘCA s-a utilizat pentru culegerea datelor ancheta ca metodă de cercetare calitativă, iar instrumentul folosit a fost chestionarul. În ceea ce privește tipul de interviu utilizat, s-a optat pentru interviul față-n față asimilat unei conversații sau unei discuții verbale cu persoanele intervievate. Acest tip de interviu permite operatorului o mai bună coordonare a discuției, îl ajută în observarea elementelor de exprimare paraverbală și elimină dificultățile de comunicare cauzate de inexistența sau de caracterul precar al mijloacelor de comunicare la distanță. Totodată, în primă fază s-a optat pentru interviul individual sau personal, care dă o notă de originalitate și conferă personalitate răspunsurilor date de intervievați, în timp ce în cazul unui interviu de grup subiecții ar putea fi tentați să imite comportamentul altor subiecți sau să își ascundă adevăratele răspunsuri, simțindu-se inhibați de prezența și răspunsurile celorlalți indivizi intervievați din grup. După finalizarea etapei interviurilor individuale s-au organizat două sesiuni de focus-grup axate pe chestiuni legate de practicarea agriculturii și dezvoltare, participanții fiind în principal reprezentanți ai autorității publice. În ceea ce privește tehnica discuției și orientarea acesteia, ghidul de interviu pe care s-a elaborat studiul a fost de tipul semistrukturat, rămânând la latitudinea operatorului dacă utilizează sau nu anumite întrebări și momentul în care ele sunt adresate intervievatului, datele fiind colectate sistematic. În acest fel, interviuatorului i se oferă un anumit grad de libertate în desfășurare, putând să decidă asupra căror subiecte/itemi să insiste și care din acestea pot fi omise. În cazul unor astfel de interviuri semistrukturate posibilitatea de comparare e redusă, iar întrebările - cheie pot fi omise sau tratate superficial. Grupul

– țință este format din locuitorii comunei RÂȘCA care au statutul de persoane - cheie în comunitate, persoane cu o imagine mai vastă asupra vieții în comună sau asupra domeniului lor de activitate, lideri de opinie în comunitate, oameni respectați în sat, oameni ale căror realizări au un impact accentuat asupra comunității în ansamblu. De asemenea, un aspect important al alegerii grupului țință a fost gradul de disponibilitate al persoanelor pentru a participa la studiu, fiind vorba despre o participare integral voluntară, fără motivații exterioare imediate, singura „recompensă” fiind posibilitatea exprimării opiniei și participării la evoluția în bine a comunității din care fac parte. Prin urmare criteriile statistice uzuale (vârstă, profesie, studii, sex) au o valoare pur informativă, fără a avea un impact direct asupra rezultatelor studiului. Ghidul de interviu utilizat este compus din 7 puncte generice, care urmăresc, în mare parte, identificarea de către intervievați a două direcții principale: pe de o parte, problemele actuale cu care se confruntă comuna lor și, pe de altă parte, avantajele pe care le prezintă localitatea, care au potențialul de a fi transformate în oportunități de dezvoltare socio – economic:

- I. Teritoriul
- II. Populația
- III. Activități economice
- IV. Organizare socială și instituțională
- V. Analiza generală a comunei
- VI. Politica locală actuală la nivelul comunei RÂȘCA
- VII. Strategie dezvoltare

Pentru perioada 2021-2027, comuna Râșca a stabilit următorul sistem de direcții de dezvoltare și obiective care vor contribui la realizarea obiectivului general al Strategiei de Dezvoltare Locală. Implementarea acestor proiecte creează premisele pentru dezvoltarea altor demersuri complementare care vin în sprijinul implementării strategiei.

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Inițiator/ Parteneri	Surse de finanțare
Direcția de dezvoltare 1. Infrastructură, amenajarea teritoriului, protecția mediului și silvicultura			
Înființarea/ reabilitarea parcurilor existente și	Amenajare spații verzi și parcuri în comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri Guvernamentale -Administrația Fondului pentru

creșterea suprafețelor de spații verzi	Amenajarea unor umbrare pe spațiile libere de pe marginea pășunilor pentru recreere în week'end		Mediu, Bugetul lcoal, Fonduri de tip FEADR
	Amenajarea unor umbrare și adăpători pe pășunile comunale		
Reabilitarea și modernizarea rețelei de transport rutier și aerian	Modernizare drumuri din exploatațiile agricole, comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local, Fonduri guvernamentale-Subprogramul Pietruirea, reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes local clasate conform HG 577/1997, cu modificările și completările ulterioare, Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural, instituit prin OG 7/2006
	Modernizarea drumului de legătură cu comunele Baia și Mălini		
	Modernizare drumuri comunale în comuna Râșca		
	Modernizare DJ 155 A-km 10-km 18 Râșca-Slătioara		
	Poduri și punți pietonale în comuna Râșca		
	Reabilitarea podului de traversare în satele Dumbrăveni, Satu-Nou și Mănăstirea Râșca și cel de la Bășu și regularizarea capetelor de pod		
	Construire drum Mănăstirea Râșca-Mănăstirea Neamț și Mănăstirea Măgura Râșca-Pipirig		
Proiecte integrate	Proiect integrat: canalizare și alimentare cu apă, stație epurare, reabilitare cămin cultural în comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local
Amenajare centre civice și spații publice	Centru civil comunal	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local

Modernizarea aleilor pietonale și trotuarelor	Continuarea realizării trotuarului în centrul comunei	Consiliul Local Râșca	Buget local
Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate	Amenajarea terenurilor inundabile de pe lângă râul Râșca pentru a putea fi utilizate ca pășuni	Consiliul Local Râșca	Buget local

Directia de dezvoltare 2. Mediul de afaceri

Creșterea competitivității economice și stimularea antreprenoriatului	Amenajarea unei piețe agroalimentare în centrul comunei	Consiliul Local Râșca	Buget local
---	---	-----------------------	-------------

Directia de dezvoltare 3. Educație, tineret și sport

Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare	Reabilitare Școala nr. 1 Râșca, comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local, Fonduri guvernamentale
Dezvoltarea infrastructurii pentru activitățile sportive	Construire sală de sport polivalentă în comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local, Fonduri guvernamentale

Directia de dezvoltare 4. Ocuparea, protecția socială și sănătatea

Reabilitarea, modernizare, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate	Reabilitarea dispensarului uman	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local
---	---------------------------------	-----------------------	-----------------------------------

Directia de dezvoltare 5. Dezvoltarea rurală

Stimularea investițiilor private	Stimularea investițiilor în agricultură, silvicultură și pescuit în comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget
----------------------------------	--	-----------------------	-----------------------------

			local, Investiții private
	Promovarea investițiilor în turism în comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local, Investiții private

Directia de dezvoltare 6. Turism

Diversificarea ofertei turistice	Construire centru cultural și complex turistic în comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local
Promovarea internă și internațională a potențialului turistic	Realizarea de materiale de promovare (broșuri, albume, cărți poștale, CD-uri, DVD-uri, filme, obiceiuri de sărbători)	Consiliul Local Râșca	Buget local

Directia de dezvoltare 7. Reforma administrației publice

Elaborarea documentelor strategice pentru planificarea echilibrată și integrată dezvoltării economico-sociale a județului	Reactualizare PUG al comunei Râșca	Consiliul Local Râșca	Buget local, Fonduri Guvernamentale -Programul privind finanțarea elaborării Planurilor Urbanistice Generale și a Regulamentelor Locale de Urbanism aferente
---	------------------------------------	-----------------------	--

Directia de dezvoltare 8. Societatea informațională

Societatea informațională	Crearea unui site profesional al comunei	Consiliul Local Râșca	Buget local
---------------------------	--	-----------------------	-------------

Directia de dezvoltare 9. Cultură și culte

Construirea/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii culturale și pentru petrecerea timpului liber	Amenajare cămin cultural sătesc în sat Buda, comuna Râșca	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local, Fonduri guvernamentale
Punerea în valoare a patrimoniului cultural, istoric și natural	Participarea la târguri de turism și alte manifestări specifice pentru promovarea zonelor turistice din județul Suceava la nivel regional, național și european	Consiliul Local Râșca	Buget local

Directia de dezvoltare 10. Relații internaționale

Relații internaționale și dezvoltarea parteneriatelor	Parteneriat public privat la izvoarele cu ape sulfuroase și sărate Slătioara și Slatina	Consiliul Local Râșca	Fonduri de tip FEADR, Buget local
	Dezvoltarea unui parteneriat între administrația locală, biserici, operatorii din turism și agenții economici din turism pentru crearea unor pachete turistice atractive		

În scopul atingerii obiectivelor propuse în procesul de planificare la nivelul comunei Râșca, acțiunile sunt structurate după cum urmează:

1. Aprobarea Strategiei de Dezvoltare a comunei Râșca pentru perioada 2021-2027
2. Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor pentru implementarea proiectelor prioritare.
3. Susținerea și implementarea proiectelor aflate în derulare la nivelul comunei.
4. Identificarea oportunităților de parteneriate public-private.
5. Elaborarea documentațiilor tehnice aferente proiectelor prioritare și aprobarea comunei.
6. Elaborarea proiectelor de buget pe programe și aprobarea bugetelor anuale și multianuale.

7. Identificarea, atragerea surselor de finanțare din fonduri europene, guvernamentale sau din alte surse constituite potrivit legii.
8. Implementarea proiectelor selectate-derularea procedurilor de achiziții de bunuri, servicii, lucrări-execuția lucrărilor.
9. Monitorizarea și promovarea proiectelor pe parcursul implementării.
10. Evaluarea rezultatelor și a indicatorilor realizați.
11. Realizarea acțiunilor de promovare și informare în scopul atragerii investitorilor.
12. Mediatizarea surselor de finanțare în rândul potențialilor beneficiari privați.

4.2. Direcții de dezvoltare ale administrației publice locale

a) Creșterea gradului de absorbție a fondurilor nerambursabile la nivelul Consiliului Local Râșca

Consiliul Local Râșca, în calitate de solicitant eligibil al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării economice și sociale a județului, va urmări mai multe direcții de acțiune pentru creșterea gradului de absorbție a acestor fonduri și pentru a realiza o pregătire corespunzătoare în vederea accesării Fondurilor Structurale.

În primul rând, Consiliul Local Râșca va urmări îmbogățirea permanentă a portofoliului de proiecte corespunzător priorităților de dezvoltare ale comunei, precum și pregătirea documentației tehnico-economice absolut necesară eligibilității proiectelor de infrastructură (studii de fezabilitate) în cadrul Fondurilor Structurale.

De asemenea, se vor urmări în permanență oportunitățile de finanțare active în cadrul cărora Consiliul Local Râșca este aplicant eligibil, pentru optimizarea gradului de atragere a fondurilor nerambursabile la nivelul comunei.

Consiliul Local va asigura în continuare cofinanțarea atât a proiectelor cu finanțare nerambursabilă aflate în derulare, cât și a diverselor programe cu finanțare nerambursabilă propuse spre finanțare, în care Consiliul Local este aplicant eligibil, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

b) Creșterea capacității instituționale a administrației publice în ceea ce privește procedurile europene cu privire la derularea fondurilor de coeziune și a celor structurale

Obiectivul principal care trebuie atins în acest sens este creșterea capacității de implementare a proiectelor cu finanțare externă, familiarizarea funcționarilor publici cu procedurile impuse de finanțatorul extern astfel încât autoritatea publică locală să fie pregătită din punct de vedere al capacității instituționale pentru obținerea acestor fonduri.

În acest sens, Consiliul Local Râșca va continua implementarea proiectelor aflate în derulare și va accesa noi proiecte, astfel încât să se îmbunătățească experiența practică a funcționarilor publici implicați în ceea ce privește managementul ciclului de proiect. La astfel de activități se vor adăuga cele de pregătire profesională continuă,

astfel încât să se formeze un corp de funcționari publici, provenind din toate domeniile de activitate (tehnic, economic, juridic-administrativ) care să dețină abilități specifice în acest domeniu.

c) Întărirea colaborării cu societatea civilă în scopul reducerii riscurilor culturale datorate procesului de europenizare

Rolul societății civile este semnificativ în influențarea deciziilor politice, economice și de interes public, societatea civilă întărește legitimitatea democrației, multiplică mijloacele de expresie a intereselor, întărește conștiința și încrederea cetățenilor în puterea lor, permite recrutarea și formarea de noi lideri.

Strategia Consiliului Local Râșca în privința relației cu societatea civilă se bazează pe ideea de parteneriat, pe vocația de largă deschidere pe care acesta o manifestă necondiționat față de realizarea problemelor publice identificate de cetățeanul alegător și plătitor de taxe și impozite, co-participant și beneficiar direct al actului de administrație. Specificul parteneriatului ca mod de acțiune socială și elementul său definitoriu este lucrul în echipă, iar cei ce acționează astfel se pun sub semnul acțiunii colective și comunicative. De aceea a fost creat cadrul instituțional și organizațional care să contribuie și să susțină eforturile, energia și capacitățile partenerilor.

Ca obiective specifice, parteneriatul deja existent, dintre administrație și societatea civilă, va evolua, în perioada următoare pentru:

- creșterea capacității părților de a influența mediul lor de operare;
 - transformarea consultării societății civile dintr-o obligație impusă de lege, într-o resursă de îmbunătățire a actului administrativ;
 - creșterea capacității de învățare de cooperare și de capitalizare a experienței ambelor părți;
 - creșterea capacității de acțiune comună pentru obținerea încrederii și recunoașterii comunității;
- asistența fiecărui partener în relaționarea cu agențiile și programele cheie ale comunității;
 - găsirea tuturor posibilităților legale pentru acordarea de finanțări din bugetul local pentru susținerea proiectelor ONG-urilor care rezolvă unele probleme cărora administrația nu le-a putut face față, pe baza unei metodologii clare de acordare a finanțării;
 - încheierea unor acorduri scrise între parteneri;
- urmărirea tuturor colaborărilor posibile pentru realizarea proiectelor administrației.

În vederea realizării planurilor de acțiune pentru fiecare direcție de dezvoltare, Consiliul Local Râșca își propune următoarele **categorii potențiale de surse de finanțare**:

- ✓ accesarea unor finanțări nerambursabile prin elaborarea documentațiilor în cadrul Fondurilor Structurale (prin Programul Operațional Regional, Programele Operaționale Sectoriale etc), cu respectarea cerințelor de eligibilitate a solicitanților și a activităților specifice fiecărui program de finanțare al Uniunii Europene. În aceste situații, autoritatea publică locală va beneficia de asigurarea unei părți a investiției sub forma unei finanțări nerambursabile,

- urmând ca diferența de cofinanțare să fie asigurată din bugetul local potrivit prevederilor legale, pentru susținerea proiectelor cuprinse în programele de dezvoltare și pentru proiecte de infrastructură care necesită cofinanțare locală;
- ✓ încheierea unui parteneriat public-privat. Având în vedere că, potrivit conținutului cadru al studiilor de fezabilitate, documentațiile tehnice elaborate premergător investițiilor cuprind indicatorii de rentabilitate ai noii investiții este posibilă manifestarea interesului unui operator privat în dezvoltarea și operarea obiectivelor investiționale prin realizarea unui parteneriat public-privat;
 - ✓ contractarea directă de împrumuturi interne și externe, pe termen scurt, mediu și lung;
 - ✓ finanțare din sectorul privat, prin investiții directe ale operatorilor privați interni și internaționali;
 - ✓ promovarea și dezvoltarea de acțiuni bilaterale cu actori din România și Uniunea Europeană.

d) Dezvoltarea parteneriatelor

În conformitate cu prevederile Legii administrației publice locale, Consiliul Local al comunei Râșca poate hotărî:

- cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării sau realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes local;
- înfrățirea comunei cu unități administrativ teritoriale din alte țări;
- cooperarea sau asocierea cu alte unități administrativ teritoriale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților publice locale, în vederea promovării unor interese comune.

În acest sens, Consiliul Local Râșca propune:

- Încurajarea și promovarea parteneriatelor între instituțiile publice, cele private, organizații non-guvernamentale din diferite domenii de activitate: educație, cultură, turism etc.;
- Extinderea parteneriatului social – instituții, ONG-uri, cetățeni, la nivel local, județean și central, în plan intern și internațional;
- Încheierea de parteneriate în vederea desfacerii produselor agricole și industriale specifice comunei Râșca pe piețele unor comunități locale din județ și din țară;
- Dezvoltarea parteneriatului între operatorii culturali, mediul de afaceri, mediul academic și administrația publică locală în vederea creării unor politici comunitare în domeniul cultural pentru a promova tradițiile și culturile zonei;
- Dezvoltarea de parteneriate între operatorii culturali și firme private interesate de acest domeniu cu scopul promovării unor proiecte culturale și a diversificării ofertei culturale a comunei Râșca;
- Stabilirea parteneriatelor și a grupurilor de lucru în domeniul protecției copilului, violenței domestice în vederea reducerii riscului de marginalizare socială prin identificarea, evaluarea și acordarea sprijinului necesar celor aflați în dificultate

4.3. Evaluarea și monitorizarea strategiei

Pentru a urmări gradul de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Râșca este necesară o monitorizare permanentă și o evaluare a rezultatelor întreprinse.

Portofoliul de proiecte este stabilit pentru o perioadă medie de timp, ceea ce presupune ca obiectivele stabilite vor fi atinse treptat, în funcție de priorități, pe baza unui plan de acțiune anual.

Evaluarea portofoliului de proiecte se va face prin intermediul unor indicatori, iar monitorizarea prin întocmirea de rapoarte anuale.

Evaluarea implementării strategiei se bazează pe compararea gradului de atingere a țăintelor propuse inițial cu situația dezvoltării comunei la diferite momente. Pentru aceasta trebuie avută în vedere evoluția indicatorilor de evaluare și a stadiului la care aceștia se află în funcție de țintele aferente stabilite în cadrul obiectivelor specifice.

Pentru a implementa strategia, se va constitui un Grup de Lucru al cărui funcții constau în:

- Urmărirea și conducerea procesului de implementare;
- Analizarea și aprobarea planurilor anuale de implementare;
- Propuneri de completare și amendare periodică a strategiei;
- Analizează și aprobă bugetul anual de implementare.

Etapă de implementare, monitorizare și control reprezintă etapa de realizare a proiectelor, a programelor și politicilor prevăzute în strategie, de recoltare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora relativ la dezvoltarea localității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei este:

- Evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul local;
- Constatarea dacă proiectele implementate sunt durabile.

Succesul realizării strategiei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia.

Principalii actori ai implementării Strategiei de Dezvoltare sunt:

- Administrația publică locală a comunei Râșca;
- Locuitorii comunei Râșca;
- Agenții economici care își desfășoară activitatea pe teritoriul comunei;
- Investitorii străini;
- Societatea civilă.

Pentru elaborarea prezentei strategii au fost derulate următoarele tipuri de activități:

- Evaluarea potențialului- economic, de resurse umane etc., de care dispune comuna Râșca;

- Inventarul opiniilor unor responsabili din administrația publică locală referitor la dezvoltarea comunei (probleme, posibile direcții de soluționare).

Rezultatele așteptate pentru fiecare direcție de dezvoltare propusă, precum și indicatorii de monitorizare se prezintă astfel:

Direcția de dezvoltare 1. Infrastructura, amenajarea teritoriului, protecția mediului și silvicultura

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Înființarea/reabilitarea parcurilor existente și creșterea suprafețelor de spații verzi	Amenajare spații verzi și parcuri în comuna Râșca	☐ Creșterea suprafeței de spații verzi;	☐ Suprafața de spații verzi nou înființate;
	Amenajarea unor umbrare pe spațiile libere de pe marginea pășunilor pentru recreere în week end	☐ Creșterea raportului de spațiu verde/cap locuitor.	☐ Suprafața de spații verzi reabilite.
	Amenajarea unor umbrare și adăpători pe pășunile comunale		
Reabilitarea și modernizarea rețelei de transport rutier și aerian	Modernizare drumuri din exploatațile agricole, comuna Râșca	☐ Reabilitari și modernizări drumuri agricole;	☐ Număr km de drumuri agricole reabilite/modernizate.
	Modernizarea drumului de legătură cu comunele Baia și Mălini		
	Modernizare DJ 155 A km 10-km 18 Râșca-Slătioara		
	Modernizare drumuri comunale în comuna Râșca		
	Poduri și punți pietonale în comuna Râșca		
	Reabilitarea podului de traversare în satele Dumbrăveni, Satu-Nou și Mănăstirea Râșca și cel de la Bătu și		

	regularizarea capetelor de pod		
	Construire drum Mănăstirea Râșca- Mănăstirea Neamț, comuna Râșca		
Proiecte integrate	Proiect integrat: canalizare și alimentare cu apă, stație epurare, reabilitare cămin cultural în comuna Râșca	➤ Implementarea acțiunilor integrate de dezvoltare a comunității; ➤ Accesul tuturor locuitorilor la alimentarea cu apă și canalizare. ➤ Epurarea corespunzătoare a apelor uzate. ➤ Ecologizarea cursurilor de apă. ➤ Managementul durabil al surselor de apă.	✓ Număr proiecte integrate implementate. ✓ Lungime a rețelelor de apă și canalizare nou înființate. ✓ Număr stații de epurare nou înființate.
Amenajare centre civice și spații publice	Centru civic comunal	➤ Amenajarea centrului civic.	✓ Număr localități ce au implementat proiecte de amenajare centru civic.
Modernizarea aleilor pietonale și trotuarelor	Continuarea realizării trotuarului în centrul comunei	➤ Trotuare, semnalizări și marcaje rutiere.	✓ Număr km alei pietonale înființate. ✓ Număr km trotuare înființate.
Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate	Amenajarea terenurilor inundabile de pe lângă râul Râșca pentru a putea fi utilizate ca pășuni	➤ Terenuri amenajate pentru pășunat.	✓ Suprafață terenuri ecologizate.

Direcția de dezvoltare 2. Mediul de afaceri

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Creșterea competitivității economice și stimularea antreprenoriatului	Amenajarea unei piețe agroalimentare în centrul comunei	➤ Creșterea investițiilor atrase. ➤ Schimburi de experiență și contacte economice noi.	✓ Unitățile de producție și prestări servicii. ✓ Numărul de asociații profesionale înființate. ✓ Numărul de piețe volante și agro-alimentare înființate în comună.

Direcția de dezvoltare 3. Educație, tineret și sport

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare	Reabilitare școala nr. 1 Râșca, comuna Râșca	☐ Reabilitarea, modernizarea și dotarea instituțiilor de învățământ; ☐ Scăderea cazurilor de abandon școlar;	☐ Număr de unități de învățământ reabilite/modernizare/dotate.
Dezvoltarea infrastructurii pentru activitățile sportive	Construire sala de sport polivalenta in comuna Risca	➤ Înființarea sălilor/ terenurilor de sport.	✓ Numărul sălilor/ terenurilor de sport nou înființate.

Direcția de dezvoltare 4. Ocuparea, protecția socială și sănătatea

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii	Reabilitarea dispensarului uman	➤ Reabilitarea si modernizarea clădirilor unde funcționează dispensarul.	✓ Numărul de unități medicale reabilite.

serviciilor de sănătate		➤ Campanii de informare și conștientizare pe diverse teme de sănătate. ➤ Crearea unor centre care să asigure continuitatea asistenței medicale primare în zona rurală.	
-------------------------	--	---	--

Direcția de dezvoltare 5. Dezvoltarea rurală

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Stimularea investițiilor private	Stimularea investițiilor în agricultură, silvicultură și pescuit în comuna Râșca	☐ Dezvoltarea spiritului antreprenorial în mediul rural;	☐ Numărul investițiilor private în mediul rural.
	Promovarea investițiilor în turism în comuna Râșca	☐ Diversificarea economiei rurale;	

Direcția de dezvoltare 6. Turism

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Diversificarea ofertei turistice	Construire centru cultural și complex turistic în comuna Râșca	☐ Centre de agrement/ relaxare și festivaluri; ☐ Revitalizare zone de interes turistic; ☐ Reabilitare/ modernizare/ amenajare obiective de interes turistic;	☐ Numărul de firme de turism sprijinite; ☐ Numărul de obiective turistice nou create/ reabilitate/ modernizate; ☐ Numărul centrelor de informare turistică înființate.

Promovarea internă și internațională a potențialului turistic	Realizarea de materiale de promovare (broșuri, albume, cărți poștale, CD-uri, DVD-uri, filme, obiceiuri de sărbători)	➤ Materiale de promovare.	✓ Evoluția numărului de turiști care vizitează comuna anual.
---	---	---------------------------	--

Direcția de dezvoltare 7. Reforma administrației publice

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Elaborarea documentelor strategice pentru planificarea echilibrată și integrată a dezvoltării economico-sociale a comunei	Reactualizare PUG al comunei Râșca	➤ Politici de dezvoltare, strategii de dezvoltare locală, planuri de acțiune; Planuri Urbanistice generale actualizate.	✓ Numărul strategiilor de dezvoltare locală elaborate; ✓ Numărul PUG elaborate/actualizate.
Îmbunătățirea capacității administrative	Dezvoltarea și implementarea unui Sistem Informatic Integrat pentru promovarea interacțiunii între Primăria Râșca și cetățeni prin valorificarea potențialului TIC	➤ Oferirea cetățenilor a posibilității de a completa online cererile către Primărie; ➤ Eficientizarea fluxurilor de documente în cadrul Primăriei Râșca și reducerea birocrăției; ➤ Crearea unei baze de date a documentelor din cadrul primăriei, cu facilități de căutare și generare de rapoarte; ➤ Asigurarea unui mediu eficient de comunicare între Primăria Râșca și cetățenii municipiului prin crearea unui portal web de informare a cetățenilor cu privire la evenimentele locale și activitățile primăriei;	✓ Sistem informatic functional

		➤ Instruirea utilizatorilor pentru a fi capabili să utilizeze noile tehnologii ale informație și comunicație, prin extinderea școlii ca mediu deschis de instruire pentru cetățenii comunei Râșca	
--	--	--	--

Direcția de dezvoltare 8. Societatea informațională

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Societatea informațională	Crearea unui site profesional al comunei	➤ Actualizarea permanentă a site-ului de prezentare a comunei	✓ Numărul de vizitatori on-line a site-ului.
Societatea informațională	Achiziționarea softului Geographical Information System (GIS)	➤ Implementarea soluțiilor geospațiale în cadrul activității curente: serviciul urbanism, amenajarea teritoriului și mediu, compartimentul autorizări, control în domeniul construcțiilor și ghișeu unic, compartiment dezvoltare durabilă, serviciul tehnic patrimoniu și investiții, ➤ Gestionarea datelor cadastrale, a modului de utilizare a terenului, calculul densității construcțiilor, identificarea rutelor optime pentru transport în comun, identificarea posibilelor spații de expansiune urbană, realizarea de modele pentru luarea deciziilor privind spațiile cu	✓ Integrația și accesul la informații legate de bunurile geospațiale pe care primăria le deține sau administrează

		protecție din punctul de vedere al mediului	
--	--	---	--

Direcția de dezvoltare 9. Cultură și culte

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Construirea/modernizarea/reabilitarea infrastructurii culturale și pentru petrecerea timpului liber	Amenajare cămin cultural sătesc în sat Buda, comuna Râșca	➤ Creșterea calității vieții cetățenilor comunei Râșca	✓ Numărul de cămine culturale reabilite/modernizate / construite/dotate.
Punerea în valoare a patrimoniului cultural, istoric și natural	Participarea la târguri de turism și alte manifestări specifice pentru promovarea zonelor turistice din județul Suceava la nivel regional, național și european	➤ Participarea la festivaluri. ➤ Târguri și expoziții tematice, creșterea circulației turistice. ➤ Creșterea numărului de manifestări culturale locale.	✓ Prodeuse turistice nou create. ✓ Număr monumente istorice/culturale reabilite/modernizate .

Direcția de dezvoltare 10. Relații internaționale

Sub-direcția de dezvoltare	Proiect	Rezultate așteptate	Indicatori de monitorizare
Relații internaționale și dezvoltarea parteneriatelor	Parteneriat public privat la izvoarele cu ape sulfuroase și sărate Slătioara și Slatina	➤ Îmbunătățirea și/sau revitalizarea parteneriatelor	✓ Număr parteneriate inter și intr-regionale. ✓ Număr parteneriate instituționale .
	Dezvoltarea unui parteneriat între administrația locală, biserici, operatorii din turism și agenții economici din turism pentru crearea unor pachete turistice atractive		